

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និង វិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

Université Royale de Droit et des Sciences Economiques
Royal University of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

នីតិវិធីរៀបចំសម្រាប់ការទាញយកស៊ុយសេ

(ស្រាវជ្រាវចាប់ពីថ្ងៃទី ០៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២៤ ដល់ថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២៤)

ស្រាវជ្រាវដោយ ៖

និស្សិតឈ្មោះ កញ្ញា **ម៉ីន ស្រីម៉ត់**

កញ្ញា **រៀង បរកត**

ណែនាំដោយ

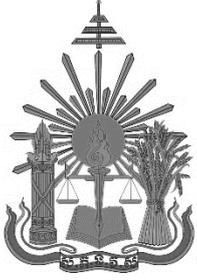
លោក **តា សុទ្ធា**

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **នីតិសាស្ត្រ**

ជំនាន់ទី ២៤

ឆ្នាំចូលសិក្សា ២០២០

ឆ្នាំសរសេរសារណា ២០២៤

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និង វិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

Université Royale de Droit et des Sciences Economiques

Royal University of Law and Economics

សារណាបញ្ជប់ការសិក្សា

នីតិវិធីរៀបចំសម្រាប់ការទាញយកបទបញ្ជី

(ស្រាវជ្រាវចាប់ពីថ្ងៃទី ០៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២៤ ដល់ថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២៤)

ស្រាវជ្រាវដោយ ៖

និស្សិតឈ្មោះ កញ្ញា **ប៊ុន ស្រីម៉ត់**

ណែនាំដោយ

កញ្ញា **អៀង មរកត**

លោក **តា សុទ្ធា**

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **នីតិសាស្ត្រ**

ឆ្នាំចូលសិក្សា ២០២០

ជំនាន់ទី ២៤

ឆ្នាំសរសេរសារណា ២០២៤

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

យើងខ្ញុំឈ្មោះ **ប៊ុន ស្រីម៉ត់** និងឈ្មោះ **រៀង មរកត** ជានិស្សិតផ្នែកបរិញ្ញាបត្រច្បាប់ ជំនាន់ទី២៤ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ឆ្នាំសិក្សា២០២០-២០២៤។

សូមធ្វើការសម្តែងនូវការកត់ត្រា និងការដឹងគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅបំផុតចំពោះ៖

លោក អ្នកមានគុណទាំងពីររូប ដែលបានផ្តល់នូវកំណើត និងចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សា ព្រមទាំងលះបង់នូវ កម្លាំងកាយ និងកម្លាំងចិត្ត លះបង់គ្រប់យ៉ាង ដើម្បីឱ្យយើងខ្ញុំទាំងពីរអាចមានឱកាសក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រ តាំងពីថ្នាក់មត្តេយ្យ រហូតដល់ថ្នាក់បរិញ្ញាត្រ។ លោកទាំងពីរ បានចូលរួមចំណែកក្នុងការផ្តល់នូវកម្លាំងចិត្ត ទំនុក បម្រុងគ្រប់សព្វបែបយ៉ាង និងការទូន្មានប្រៀនប្រដៅប្រកបដោយព្រហ្មវិហារធម៌ ក្នុងគោលបំណងចង់ឱ្យយើងខ្ញុំ អាចក្លាយទៅជា កូនល្អ សិស្សល្អ និងជាសសរឡេងនៃប្រទេសជាតិ។ ក្នុងនាមពួកខ្ញុំជាកូនៗគ្មានអ្វីអាចតបស្នង សងគុណដ៏ធំមួយនេះបានទេ ដូច្នេះហើយពួកខ្ញុំមានតែការខិតខំប្រឹងប្រែងសិក្សារៀនសូត្រ ឱ្យអស់ពីកម្លាំងកាយ និងចិត្ត ដើម្បីអាចបំពេញនូវបំណង និងឱ្យសាកសមនូវការលះបង់របស់លោកទាំងពីរ។ យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាលោក ទាំងទ្វេនឹងត្រេកអរ សប្បាយចិត្តជាមួយនឹងការខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការសិក្សារបស់យើងខ្ញុំអស់រយៈពេលជាច្រើន ឆ្នាំមកនេះ។

ឯកឧត្តម សាកលវិទ្យាល័យធិការ សាកលវិទ្យាល័យធិការរង ព្រឹទ្ធបុរស ព្រឹទ្ធបុរស-រង ប្រធានការិយាល័យ អនុប្រធានការិយាល័យ និងលោក លោកស្រី សាស្ត្រាចារ្យ ទាំងអស់នៃ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និង វិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានផ្តល់ឱកាសឱ្យយើងខ្ញុំទាំងពីររូបបានចូលសិក្សាទទួលនូវចំណេះដឹង និងបង្ហាត់ បង្ហាញ តាមរយៈការបង្រៀនយ៉ាងចិត្តទុកដាក់ អស់ពីកម្លាំងកាយ និងចិត្ត ចំពោះផ្នែកនីតិសាស្ត្រ អស់រយៈពេល៤ ឆ្នាំមកនេះ។

លោកគ្រូ **តា សុទ្ធា** ដែលបានណែនាំយើងខ្ញុំ ក្នុងការសរសេរចងក្រងសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់ បរិញ្ញាបត្រផ្នែកនីតិសាស្ត្រនេះផងដែរ ដែលបានចំណាយពេលដ៏មានតម្លៃ ដើម្បីធ្វើការបង្ហាត់បង្ហាញអស់ពី កម្លាំងកាយ កម្លាំងចិត្ត និងណែនាំកែតម្រូវផ្តល់នូវចំណេះដឹងយ៉ាងច្រើន ក៏ដូចជាផ្តល់ជាប្រសាសន៍ និងតម្រង់ ទិសដៅ អោយយើងខ្ញុំក្នុងការបង្កើតកិច្ចការស្រាវជ្រាវបានជោគជ័យ។

ជាចុងបញ្ចប់ យើងខ្ញុំសូមបូងសូងទៅដល់វត្ថុស័ក្តសិទ្ធិទាំងអស់ក្នុងលោក ជួយថែរក្សាការពារ និង ប្រសិទ្ធពរជ័យជូនដល់អស់លោកទាំងអស់ ជួបតែសេចក្តីចម្រើន សុខភាពល្អ អាយុយឺនយូរ និង ទទួលបាន ជោគជ័យគ្រប់ការៈកិច្ចនិងជួបតែពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការគឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

លេខកថា

បន្ទាប់ពីឆ្លងកាត់ការបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនីតិសាស្ត្រ អស់រយៈពេល០៤ឆ្នាំ នៅ **សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច** នូវមុខវិជ្ជាជាច្រើនដែលទាក់ទងទៅនឹងវិស័យច្បាប់នៅក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា យ៉ាងទូលំទូលាយ ប្រកបដោយភាពច្បាស់លាស់ ក្រោមការយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ពីសំណាក់ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងសាស្ត្រាចារ្យនានា និង ដោយមានការបង្ហាត់បង្ហាញអស់ពីកម្លាំងកាយចិត្ត និងជួយជ្រោមជ្រែង ទើបធ្វើឱ្យយើងខ្ញុំអាចឈានដល់ការចងក្រងសារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាន់ទី២៤ និងដើម្បីចូលរួមជាចំណែកក្នុងការចែករំលែកនូវចំណេះដឹងដល់និស្សិតជំនាន់ក្រោយផង។

សម្រាប់ការសរសេរសារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនេះ យើងខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសយកប្រធានបទមួយដែលទាក់ទងនៅក្នុងដំណាក់កាលមួយនៃនីតិវិធីជម្រះក្តីលើកទីមួយ នៅក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ដែលមានប្រធានបទ **នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល**។ ការជ្រើសរើសប្រធានបទនេះ គឺមានគោលបំណងចង់ឱ្យអ្នកសិក្សា អ្នកស្រាវជ្រាវ និងនិស្សិតជំនាន់ក្រោយ អាចយល់កាន់តែច្បាស់អំពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដែលជាដំណាក់កាលមួយដែលសំខាន់ក្នុងការដោះស្រាយរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណី នៅក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការ។

យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថា សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនេះ អាចជាជំនួយ ជួយសម្រួលដល់ការសិក្សា និងស្រាវជ្រាវ ដល់អ្នកសិក្សា អ្នកស្រាវជ្រាវ និងនិស្សិតជំនាន់ក្រោយ ជាពិសេសនិស្សិតដែលកំពុងសិក្សាបរិញ្ញាបត្រនីតិសាស្ត្រឆ្នាំទី៤ ដែលសិក្សាមុខវិជ្ជានីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីស្រាប់ អាចឱ្យស្វែងយល់កាន់តែច្បាស់បន្ថែមទៀត បន្ថែមពីនេះទៀត យើងខ្ញុំក៏ចង់បន្សល់ទុកនូវស្នាដៃមួយសម្រាប់ជាការចងចាំមួយដែលមិនអាចបំភ្លេចបាន ក្នុងនាមយើងខ្ញុំជានិស្សិតដែលធ្លាប់បានសិក្សា និងបណ្តុះបណ្តាល ផ្នែកនីតិសាស្ត្រនៅ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច នេះផងដែរ។

យើងខ្ញុំក៏សូមអរគុណស្រ្តីយុវជនមុននូវរាល់កំហុសខុសឆ្គងប្រការណាមួយដែលកើតមានឡើងដោយអចេតនានូវពាក្យពេចន៍ក៏ដូចជាអក្ខរាវិរុទ្ធទាំងឡាយដែលមាននៅក្នុងសារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រមួយនេះ ហើយយើងខ្ញុំក៏រាយស្មាកមន៍ទទួលរាល់មតិវិះគន់ក្នុងន័យស្ថាបនាចំពោះចំណេះដឹងរបស់យើងខ្ញុំដើម្បីបំពេញចំណុចខ្លះខាតរបស់យើងខ្ញុំទាំងអស់មកជាល្អគ្រប់ជ្រុងជ្រោយវិញ។

មាតិកា

ទំព័រ

សេចក្តីផ្តើម..... ១

ជំពូកទី១

សញ្ញាណទូទៅនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

១.១ និយមន័យ និងសារប្រយោជន៍នៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ... ៣

 ១.១.១ និយមន័យ ៣

 ១.១.២ សារៈប្រយោជន៍នៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល..... ៣

 ១.១.៣ គោលបំណងនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល..... ៤

១.២ គោលការណ៍ទូទៅ នៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ៤

 ១.២.១ គោលការណ៍ចំពោះមុខ ៤

 ១.២.២ គោលការណ៍អសាធារណៈ ៥

១.៣ សិទ្ធិអំណាចតុលាការ និងភាគី ៥

 ១.៣.១ សិទ្ធិអំណាចរបស់តុលាការ ក្នុងការដឹកនាំនីតិវិធីបណ្តឹង ៥

 ១.៣.២ សិទ្ធិអំណាចរបស់ភាគីនៅក្នុងបណ្តឹង ៦

 ១.៣.៣ ការទទួលខុសត្រូវរបស់តុលាការ និង ភាគី..... ៦

១.៤ ភាសាដែលប្រើក្នុងតុលាការ សិទ្ធិរបស់ភាគីក្នុងការស្នើសុំឱ្យមានអ្នកបកប្រែ .. ៦

ជំពូកទី២

ដំណើរការនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

២.១ សកម្មភាពរបស់តុលាការនិងភាគីនៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល..... ៨

 ២.១.១ សកម្មភាពតុលាការ..... ៨

 ២.១.១.១ កាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល..... ៨

 ២.១.១.២ ការសាកល្បងផ្សះផ្សា..... ៩

 ២.១.១.៣ ករណីការផ្សះផ្សាមិនបានសម្រេច ១០

 ២.១.១.៤ ដីកាសម្រេចដែលមិនមែនជាសាលក្រម ១៩

២.១.២ សកម្មភាពភាគី	២១
២.១.២.១ ដើមចោទ	២២
២.១.២.២ ចុងចម្លើយ.....	២៣
២.១.២.៣ ពេលវេលាដែលត្រូវដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួន.....	២៣
២.១.២.៤ ការដកពាក្យបណ្តឹងរបស់ភាគី.....	២៥
២.២ កំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល	២៦
២.២.១ ចំណុចជារូបមន្តនៃកំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល	២៧
២.២.២ ចំណុចសារធាតុនៃកំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល.....	២៧
២.២.៣ ការប្តឹងតវ៉ាចំពោះសេចក្តីកកត់ត្រានៃកំណត់ហេតុ.....	២៨
២.៣ សមត្ថកិច្ចដឹកនាំនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល	២៨

ជំពូកទី៣

ការបញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

៣.១ សកម្មភាពដែលត្រូវបំពេញនៅពេលបញ្ចប់ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល	២៩
៣.១.១ ការបញ្ជាក់អំពីអង្គហេតុដែលត្រូវបំភ្លឺ.....	២៩
៣.១.២ ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទលើកទីមួយនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់	២៩
៣.២ អនុភាពនៃការបញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល	២៩
៣.២.១ ការលើកចោលមធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួនថ្មី.....	៣០
៣.២.២ ករណីលើកលែងចំពោះការដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួនថ្មី	៣០
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	៣២
អនុសាសន៍	៣៤
ឯកសារយោង	
បញ្ជីឧបសម្ព័ន្ធ	

වෙළඳ නිලධාරීන්

សេចក្តីផ្តើម

ស្ថាប័នតុលាការ ជាស្ថាប័នឯករាជ្យដែលមានយុត្តាធិការដាច់ដោយឡែកពីស្ថាប័នពីរផ្សេងទៀតរបស់រដ្ឋ គឺស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ និងនីតិប្រតិបត្តិ។ ហើយប្រព័ន្ធតុលាការជាស្ថាប័នដែលមានភាព អាព្យាក្រឹតបំផុតសម្រាប់ បម្រើភាពខ្លះចន្លោះប្រហោងរបស់ច្បាប់។ នីតិវិធីជំនុំជម្រះរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណី គឺជានីតិវិធីមួយដ៏សំខាន់ ដែលនាំឱ្យ វិវាទអាចទទួលបានចំណាត់ការពីតុលាការ។ ម្យ៉ាងទៀតការជំនុំជម្រះរបស់តុលាការ គឺជាមធ្យោបាយស្របច្បាប់ មួយដែលអាចផ្តល់ភាពយុត្តិធម៌ដល់ជនស្តុកត្រង់ដែលត្រូវគប់ពានសិទ្ធិ ដូច្នោះ ការដំណើរការនៃការជំនុំជម្រះនេះ ត្រូវធ្វើទៅតាមនីតិវិធីដែលច្បាប់បានកំណត់ ចៀសវាងការជំនុំជម្រះដែលធ្វើទៅតាមទំលាប់ ឬធ្វើទៅតាមការយល់ ឃើញរបស់តុលាការ ដែលជាហេតុអាចនាំឱ្យមានភាពលម្អៀង គ្មានភាពយុត្តិធម៌ និងគ្មានសមភាពរវាងភាគីនៃ បណ្តឹង ជាពិសេសគឺអំពើពុករលួយនឹងអាចកើតឡើងដោយបើកចំហ ប្រសិនបើពុំមាននីតិវិធីសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង ដល់ដំណើរការជម្រះក្តីរបស់តុលាការ។ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី គឺជាបទដ្ឋានមួយដែលកំណត់អំពីបែបបទដែល តុលាការ ក៏ដូចជាភាគី នៃរឿងក្តីត្រូវប្រតិបត្តិតាមនៅក្នុងដំណើរការនៃការដោះស្រាយវិវាទផ្ទៃក្នុងរដ្ឋប្បវេណី។ ជា ទូទៅ ក្នុងករណីដែលមានវិវាទរដ្ឋប្បវេណីកើតមានឡើង គូភាគីមានមានសិទ្ធិក្នុងការជ្រើសរើសការដោះស្រាយវិវាទ នោះនៅក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការបាន ពោលគឺភាគីអាចមានជម្រើសក្នុងការជ្រើសរើសការដោះស្រាយវិវាទ រដ្ឋប្បវេណី នៅក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ និងក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការ។

នៅពេលដែលពាក្យបណ្តឹងបានចូលទៅដល់តុលាការ តុលាការនឹងចាប់ផ្តើមចាត់ចែងនូវពាក្យ បណ្តឹង និងដំណើរការនីតិវិធី តាំងពីការពិនិត្យពាក្យបណ្តឹង រហូតដល់នីតិវិធីទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់ មាត់ ដើម្បីចេញនូវសាលក្រម។ ប៉ុន្តែមុននឹងឈានដល់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ គឺត្រូវធ្វើការ ឆ្លងកាត់នូវដំណាក់កាលមួយជាមុនសិនគឺ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដែលធ្វើឡើងក្នុង គោលបំណង រៀបចំការអះអាងរបស់ភាគី កំណត់នូវចំណុចវិវាទ និងរៀបចំភស្តុតាង ដើម្បីត្រៀមសម្រាប់ ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។ លើសពីនេះទៅទៀត ដំណាក់កាលនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញ ហេតុផល អាចបញ្ចប់វិវាទរវាងភាគីបានក្នុងករណីដែលភាគីមានបំណងចង់ផ្សះផ្សា ដោយហេតុថាមិន ចង់បន្តនីតិវិធីតទៅទៀត។ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដែលជាទូទៅ គឺធ្វើឡើងក្នុងចំនួន ២ ដង ឬ ៣ដង រហូតតុលាការអាចកំណត់នូវចំណុចវិវាទនៃបណ្តឹងបាន ទើបចៅក្រមសម្រេចឱ្យភាគីភាគីធ្វើ ការដាក់នូវភស្តុតាង និងធ្វើការកំណត់កាលបរិច្ឆេទទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។ ដោយមើលឃើញ ពីសារៈសំខាន់នៃដំណាក់កាល នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ទើបសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាស្តី ពី នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ត្រូវបានចងក្រងឡើង ក្នុងគោលបំណងចង់ ពង្រឹង និងពង្រីក និងចែករំលែកនូវចំណេះដឹង អំពីដំណាក់កាលមួយនេះឱ្យបានកាន់តែច្បាស់ និងបញ្ជាក់ច្បាស់ពីដំណាក់

កាលនីមួយៗដែលមាននៅក្នុង នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដើម្បីឱ្យការសិក្សា និង ការស្រាវជ្រាវ កាន់តែមានភាពងាយស្រួល និងច្បាស់លាស់។

ដើម្បីជាជំនួយក្នុងការសិក្សា ស្រាវជ្រាវឱ្យបានស៊ីជម្រៅអំពី នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុ ផលថា តើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល មានសារៈសំខាន់ដូចម្តេចខ្លះនៅក្នុងនីតិវិធីជំនុំជម្រះ លើកទី១ នៃរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណី? តើនៅដំណាក់កាលនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដំណើរការទៅ ដោយរបៀបណាខ្លះ? និងមានអានុភាពនៅពេលណា?

ជាការឆ្លើយតប ទៅនឹងបញ្ហាចំណោចគតិយុត្តដែលបានចោទខាងលើ និងដើម្បីធ្វើការសិក្សា ស្រាវជ្រាវឱ្យបានស៊ីជម្រៅ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ហើយច្បាស់លាស់ យើងខ្ញុំបានធ្វើការបែងចែកសារណា បញ្ចប់ការសិក្សានេះជា ០៣ (បី) ជំពូកធំៗដែលក្នុងនោះរួមមានដូចជា៖

- ជំពូកទី១៖ សញ្ញាណទូទៅនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល**
- ជំពូកទី២៖ ដំណើរការនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល**
- ជំពូកទី៣៖ ការបញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល។**

ជំពូកទី១

សញ្ញាណទូទៅនៃនីតិវិធីរៀប
សម្រាប់ការទាញយកសុចរិត

ជំពូកទី១

សញ្ញាណទូទៅនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

នៅក្នុងនីតិវិធីនៃបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានច្រើនដំណាក់កាលជាច្រើន ដោយមានការចាប់ផ្តើមពីដំណាក់កាល នៃការដាក់ពាក្យបណ្តឹង នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ និងការជំនុំជម្រះក្តី។ នៅក្នុងការដោះស្រាយរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណី នីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះរឿងក្តីគឺផ្តោតសំខាន់ទៅលើ នីតិវិធីចំនួន២ សំខាន់ៗ ដែលក្នុងនោះរួមមាន នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល និង ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងប្រធាននេះបកស្រាយតែនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលតែប៉ុណ្ណោះ។

ជាគោលការណ៍នៃនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី គឺភាគីនៃបណ្តឹងមានសិទ្ធិទាមទារឲ្យតុលាការធ្វើការសាកសួរ ដើម្បីអាចមានឱកាសបញ្ចេញមតិផ្ទាល់ខ្លួនពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងក្តី ហើយនឹងមានឱកាសនិយាយតទល់ចំពោះមុខដូចគ្នារវាងដើមចោទ និងចុងចម្លើយ។ ដូចនេះការធ្វើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល គឺដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងគោលការណ៍ខាងលើ នេះហើយក៏ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការជម្រះក្តីនៅក្នុងការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ផងដែរ។

១.១ និយមន័យ និងសារប្រយោជន៍នៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

១.១.១ និយមន័យ

នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល គឺជាដំណាក់កាលដើមមួយនៃនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីដែលធ្វើឡើងដើម្បីផ្តល់ឱកាសដល់តុលាការក្នុងការរៀបចំនូវសេចក្តីអះអាងរបស់ភាគី បំភ្លឺនូវចំណុចវិវាទនៃរឿងក្តីដែលគូភាគីមិនយល់ព្រមស្របគ្នា និងរៀបចំនូវភស្តុតាងដែល ទាក់ទង និងចំណុចវិវាទនៃរឿងក្តីនោះ ដើម្បីធ្វើការវិនិច្ឆ័យរឿងក្តីនៅក្នុងនីតិវិធីនៃការទាញហេតុ ផលដោយផ្ទាល់មាត់ឱ្យបានល្អិតល្អន់។¹

១.១.២ សារប្រយោជន៍នៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

សារប្រយោជន៍នៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល គឺដើម្បីលើកកម្ពស់ និងសម្រួលដល់ការជម្រះក្តីនៅក្នុងការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់និងផ្តល់សមភាព និងភាព យុត្តិធម៌ដល់ភាគីនៃវិវាទ តាមរយៈការជួបគ្នាផ្ទាល់នៅក្នុងពេលតែមួយ និងកន្លែងតែមួយ ដើម្បីធ្វើការ អះអាងអំពីអង្គហេតុ និងការដាក់ភស្តុតាងជូនតុលាការ។ មួយវិញទៀត នីតិវិធីនេះអាចធ្វើការជម្រះក្តី នៅក្នុងនីតិវិធីទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់មិនមានភាពស្មុគស្មាញ ពីព្រោះតុលាការអាចស្នើឲ្យភាគី ដកការអះអាងអំពីអង្គហេតុណាដែលមិនមានសារប្រយោជន៍ចំពោះការសម្រេចសេចក្តី និងអាចជាតំបន់នូវអង្គហេតុណា ដែលភាគីធ្វើការអះអាងដូចគ្នា ដោយចាត់ទុកថាជាអង្គហេតុដែលពុំមានវិវាទ។ ការណ៍ដែលនាំឲ្យមានភាពស្មុគស្មាញគឺថា នៅក្នុងការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ភាគីនីមួយៗ តែងតែលើកឡើងនូវអង្គហេតុ ផ្សេងៗដែលខ្លួនយល់ថាមានសារប្រយោជន៍សម្រាប់ខ្លួនឯង ដោយពុំ គិតថាអង្គហេតុទាំងនោះ មាន ឬ គ្មានសារៈសំខាន់ចំពោះរឿងក្តីនោះទេ។ ស្របពេល

¹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០៣។

ជាមួយគ្នានេះផងដែរភាគីនីមួយៗតែងតែតវ៉ាចំពោះការលើកឡើងនូវអង្គហេតុទាំងអស់របស់ភាគីម្ខាងទៀត ហើយ ព្យាយាមដាក់ភស្តុតាងទាំងឡាយណាដែលខ្លួនគិតថាមានប្រយោជន៍សម្រាប់ខ្លួនឯង។ ក៏ប៉ុន្តែ ការធ្វើបែបនេះនឹង នាំឲ្យការជម្រះក្តីមានភាពស្មុគស្មាញនិង អូសបន្លាយដោយឥតប្រយោជន៍ និង ធ្វើឱ្យមានការលំបាកក្នុងការស្វែង រកការពិត ។ ហេតុដូច្នេះហើយ មុននឹង ចាប់ផ្តើមធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ តុលាការត្រូវពិគ្រោះ ជាមួយភាគីទាំងសងខាង ត្រូវរៀបចំ សេចក្តីអះអាងរបស់ភាគី និង ត្រូវបំភ្លឺនូវចំណុចវិវាទ តាមវិធីសាស្ត្រដូចត ទៅ៖ (១) ស្នើឱ្យភាគីជកការ អះអាងអំពីអង្គហេតុដែលមិនមានប្រយោជន៍ចំពោះការសម្រេចអំពីអត្ថិភាព ឬ នត្តិភាពនៃសិទ្ធិដែលជាកម្មវត្ថុ នៃបណ្តឹង និង ជាតំណាងនូវអង្គហេតុទាំងឡាយណាដែលភាគីធ្វើការអះអាងដូច គ្នា ចំពោះចំណុចជាសារវន្តនៃ ការពិនិត្យភស្តុតាង ដោយចាត់ទុកថាជាអង្គហេតុដែលពុំមានវិវាទ (២) ជាងនេះ ទៅទៀត ចំពោះភស្តុតាង ដែលត្រូវពិនិត្យទាក់ទងនឹងចំណុចវិវាទ តុលាការត្រូវធានាឱ្យបាននូវការពិនិត្យដោយ សមូហវិធី ដោយត្រូវយកចិត្តទុកដាក់តែទៅលើភស្តុតាងដែលសំខាន់ និង មានតម្លៃតែប៉ុណ្ណោះ។²

ដោយសារហេតុផលនេះហើយ បានជាក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ចែងថា នៅមុនការជម្រះក្តីដោយការទាញ ហេតុផលដោយ ផ្ទាល់មាត់ ត្រូវរៀបចំនីតិវិធីសម្រាប់ការត្រៀមទាញហេតុផល ។

១.១.៣ គោលបំណងនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ជានីតិវិធីនៃការត្រៀមរៀបចំសម្រាប់ការទាញហេតុផលដោយ ផ្ទាល់មាត់ ដើម្បីលើកកម្ពស់ និងសម្រួលដល់ការជម្រះក្តីនៅក្នុងការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។ នីតិវិធី ត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល មានគោលបំណងសំខាន់ដូចជា៖ ១.រៀបចំការអះអាងរបស់ភាគី ២.រៀបចំ ចំណុចវិវាទនៃរឿងក្តី និង ៣.រៀបចំភស្តុតាងដែលទាក់ទងនឹងចំណុចវិវាទនៃរឿងក្តី ដើម្បីអាចធ្វើការវិនិច្ឆ័យរឿងក្តី នៅក្នុងនីតិវិធីទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ឱ្យបានល្អិតល្អន់។³

ចំពោះរឿងក្តីចំនួនទឹកប្រាក់តិច ដែលមានគោលបំណងធ្វើការដោះស្រាយវិវាទឱ្យបានឆាប់រហ័ស តាម នីតិវិធីងាយស្រួល តុលាការត្រូវកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ភ្លាម បន្ទាប់ពីការ ដាក់ពាក្យបណ្តឹង ដោយមិនចាំបាច់ធ្វើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលទេ។⁴

១.២ គោលការណ៍ទូទៅ នៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

១.២.១ គោលការណ៍ចំពោះមុខ

ដើម្បីធានានូវសិទ្ធិទាមទារឱ្យសាកសួរ ឱ្យមានប្រសិទ្ធិភាព ការជម្រះក្តីត្រូវតែធ្វើឡើងដោយកោះហៅ ភាគី ទាំងសងខាងឱ្យមកបង្ហាញខ្លួននៅកាលបរិច្ឆេទតែមួយ ហើយត្រូវឱ្យភាគីប្រឈមមុខដាក់គ្នាដោយផ្ទាល់។ ប្រសិនបើអនុញ្ញាតឱ្យតុលាការអាចកោះហៅភាគីតែម្ខាង ហើយស្តាប់ការអះអាងរបស់ភាគីនោះ ដោយពុំមាន

² ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១២៧។
³ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០៣។
⁴ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២២៣។

វត្តមានរបស់ភាគីម្ខាងទៀត នោះអាចនឹងប៉ះពាល់ទៅដល់ទំនុកចិត្តរបស់ភាគី ទៅលើយុត្តិធម៌នៃការវិនិច្ឆ័យ។ ហេតុនេះហើយបានជាមានបញ្ញត្តិចែងថា ជាគោលការណ៍ តុលាការត្រូវវិនិច្ឆ័យ ដោយគោរពតាមគោលការណ៍ ចំពោះមុខ ពោលគឺត្រូវកោះហៅភាគីទាំងសងខាងឱ្យភាគីទាំងសងខាងថ្លែងពីអំណះអំណាងរបស់ខ្លួន និង ជជែកគគាំងគ្នាទៅវិញទៅមក។⁵ ចំពោះគោលការណ៍ចំពោះមុខនេះ ក៏មាន ករណីលើកលែងមួយចំនួនដែរ។⁶

១.២.២ គោលការណ៍អសាធារណៈ

ជាគោលការណ៍ កាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល មិនចាំបាច់បើកជាសាធារណៈ ទេ។ មានន័យថា តុលាការធ្វើតែចំពោះភាគីទាំងសងខាងដោយមិនបាច់បើកសវនាការជាសាធារណៈទេ ដោយ អាចធ្វើនៅបន្ទប់ចៅក្រមបាន។ ប៉ុន្តែ តុលាការអាចអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកដែលតុលាការយល់ឃើញថាសមរម្យចូល ស្តាប់ជាអ្នកសង្កេតការណ៍បាន ។ នេះសបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា អ្នកដែលអាចចូលរួមបានគឺត្រូវមានការអនុញ្ញាតពី តុលាការ ហើយចូលរួមស្តាប់ក្នុងនាមជាអ្នកសង្កេតការណ៍បាន។⁷

១.៣ សិទ្ធិអំណាចតុលាការ និងភាគី

ការដឹកនាំនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ធ្វើឡើងដោយប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះដែលត្រូវ ធ្វើការដឹកនាំ និងចាត់ចែងនីតិវិធីនេះ។ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះអាចអនុញ្ញាតឱ្យជនណាម្នាក់និយាយបាន និងហាមឃាត់ជនដែលមិនស្តាប់បញ្ជារបស់ខ្លួនមិនឱ្យនិយាយបាន។

១.៣.១ សិទ្ធិអំណាចរបស់តុលាការ ក្នុងការដឹកនាំនីតិវិធីបណ្តឹង

ការគ្រប់គ្រងនីតិវិធីឱ្យដើរទៅមុខ ព្រមទាំងចាត់ចែង និងការរៀបចំជំនុំជម្រះ គឺជាសិទ្ធិអំណាច និងការ ទទួលខុសត្រូវរបស់តុលាការ។ ដើម្បីឱ្យការជំនុំជម្រះអាចប្រព្រឹត្តទៅដោយពេញលេញ និងឆាប់រហ័ស គេត្រូវធ្វើ យ៉ាងណាឱ្យនីតិវិធីដំណើរការទៅមុខយ៉ាងលឿន ហើយធ្វើការចាត់ចែងឱ្យបានសមរម្យ ស្របទៅតាមស្ថានភាពនៃ ការជំនុំជម្រះ។ ហេតុដូច្នេះសិទ្ធិអំណាចនៃការគ្រប់គ្រងនីតិវិធី ដែលបានផ្តល់ឱ្យតុលាការនោះហៅថា សិទ្ធិអំណាច ក្នុងការដឹកនាំនីតិវិធីបណ្តឹង។ ជាគោលការណ៍សិទ្ធិអំណាចក្នុងការដឹកនាំនីតិវិធីបណ្តឹង គឺជាសិទ្ធិអំណាចតុលាការ ត្រូវអនុវត្តដោយតុលាការ ដូចជា សិទ្ធិឱ្យបំភ្លឺ ការលើកចោមធ្យោបាយតទល់ ឬ ការពារខ្លួន ដែលបានដាក់យឺតយ៉ាវ ការបំបែក និង ការរួមបញ្ចូលរឿងក្តី និងការចូលរួមរបស់អ្នកបកប្រែ ជាអាទិ៍។ ខ្លឹមសារនៃការដឹកនាំនីតិវិធីមានវិសាល ភាព គ្របដណ្តប់ទៅលើដំណើរការទាំងមូលនៃការជំនុំជម្រះ មានដូចជា ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទ និងការផ្លាស់ប្តូរ កាលបរិច្ឆេទ ការសម្រេចអំពីការពន្យារអំឡុងពេលដែលបញ្ហាទាក់ទងទៅនឹងនីតិវិធីទាំងស្រុង ការរៀបចំ និងការ ចាត់ចែងសកម្មភាពរបស់ភាគី នៅកាលបរិច្ឆេទដែលបានកំណត់ ជាដើម។

⁵ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៣ កថាខណ្ឌទី២។
⁶ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២០០។
⁷ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៣ កថាខណ្ឌទី២។

១.៣.២ សិទ្ធិអំណាចរបស់ភាគីនៅក្នុងបណ្តឹង

ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ទទួលស្គាល់នូវសិទ្ធិអំណាចរបស់ភាគី នៅក្នុងការបំភ្លឺទំនាក់ទំនងអង្គហេតុនៃរឿង ក្តី ឬ អាចហៅម៉្យាងទៀតថា សិទ្ធិអំណាចរបស់ភាគីក្នុងការផ្តល់សម្ភារៈជាមូលដ្ឋានផ្សេងៗ ពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុ ចាំបាច់ដើម្បីឱ្យតុលាការអាចចេញសាលក្រមបាន។ ដោយតុលាការមិនអាចយកអង្គហេតុណាដែលភាគីមិនបាន អះអាង មកធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃសាលក្រមបានឡើយ។^៨ មានន័យថា ភាគីមានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការអះអាង ឬ មិន អះអាងអំពីអង្គហេតុណាមួយ ហើយមានសិទ្ធិអំណាចក្នុងការកំណត់ទំហំនៃអង្គហេតុដែលតុលាការត្រូវពិចារណា នៅពេលធ្វើសេចក្តីសម្រេច។ ម៉្យាងវិញទៀតបើទោះបីជាមានអង្គហេតុជាក់ស្តែង ដែលមានប្រយោជន៍សម្រាប់ភា គីក៏ដោយ តែបើភាគីមិនអះអាងទេ តុលាការមិនអាចពិនិត្យអង្គហេតុនោះ ដើម្បីចេញសាលក្រមបានឡើយ។ ការណ៍នេះធ្វើឱ្យភាគីរងនូវការខូចប្រយោជន៍ ដោយសារតែតុលាការមិនអាចទទួលស្គាល់អានុភាពគតិយុត្តិដែល មានប្រយោជន៍សម្រាប់ភាគីនោះ។ ដោយហេតុនេះហើយ ភាគីត្រូវធ្វើការអះអាងអង្គហេតុដែលមានប្រយោជន៍ ដល់ខ្លួន ប្រសិនបើចង់ឈ្នះក្តី។

ឧទាហរណ៍៖ ទោះបីជាអង្គហេតុថា ដើមចោទជាម្ចាស់អចលនវត្ថុក៏ដោយ តែប្រសិនបើដើមចោទមិន បានអះអាងទេ តុលាការមិនអាចយកអង្គហេតុនោះមកពិចារណាបានឡើយ ហើយដោយហេតុនេះតុលាការមិន អាចទទួលស្គាល់ថា អចលនវត្ថុនោះជារបស់ដើមចោទបានឡើយ។

១.៣.៣ ការទទួលខុសត្រូវរបស់តុលាការ និង ភាគី

ក្នុងនាមជាអ្នកគ្រប់គ្រងនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី តុលាការត្រូវប្រឹងប្រែងធានាឱ្យបានថា រឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបាន ប្រព្រឹត្តឡើងដោយមានភាពយុត្តិធម៌ និង ឆាប់រហ័ស ។ នេះគឺជាកាតព្វកិច្ចជាមូលដ្ឋានដ៏ចម្បងបំផុត របស់តុលាកា រ។ ដោយឡែក ចំពោះភាគីវិញ ក្នុងខណៈដែលពួកគេត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យអនុវត្តបណ្តឹងតាម ឆន្ទៈរបស់ខ្លួន ដើម្បី ឈ្នះក្តី តែពួកគេត្រូវបានហាមឃាត់មិនឱ្យអនុវត្តបណ្តឹងដោយមិនស្មោះត្រង់ និង ដោយ ទុច្ចរិត ចំពោះភាគីម្ខាង ទៀតឡើយ។ សកម្មភាពបណ្តឹងដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាមិនមាន ភាពស្មោះត្រង់ ត្រូវកំណត់ទៅតាមករណីជាក់ ស្តែងនីមួយៗ។ នៅក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី មានចែងបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនឹងអានុភាពមិនអំណោយផលមួយ ចំនួន ដែលកើតចេញពីការមិនគោរពកាតព្វកិច្ចអនុវត្ត សកម្មភាពបណ្តឹងដោយស្មោះត្រង់ និង សុចរិត។^៩

១.៤ ភាសាដែលប្រើក្នុងតុលាការ សិទ្ធិរបស់ភាគីក្នុងការស្នើសុំឱ្យមានអ្នកបកប្រែ

ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ចែងថា នៅក្នុងតុលាការ ត្រូវប្រើភាសាខ្មែរ ដែលជាភាសាផ្លូវការរបស់ព្រះរាជាណា ចក្រកម្ពុជា ហើយភាគីដែលមិនអាចយល់ភាសាខ្មែរ អាចស្នើសុំអ្នកបកប្រែដែលមានលក្ខណសម្បត្តិ គ្រប់គ្រាន់ បាន។ លើសពីនេះទៅទៀត នៅក្នុងករណីដែលភាគីមិនមានលទ្ធភាពជួលអ្នកបកប្រែដែលមាន លក្ខណសម្បត្តិ ទេ ដោយមូលហេតុថាគាត់ពុំស្គាល់អ្នកបកប្រែដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិ ជាអាទិ៍ តុលាការត្រូវ ផ្តល់អ្នកបកប្រែ

^៨ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២០០។
^៩ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៤០។

ដែលមានលក្ខណសម្បត្តិ ឱ្យភាគីនោះ។¹⁰ នៅពេលដែលភាគីណាមួយមិនអាច យល់ភាសាខ្មែរបាន ភាគីនោះពុំ អាចថ្លែងពីអំណះអំណាងរបស់ខ្លួន និង ពុំអាចតតាំងចំពោះការអះអាង របស់ភាគីម្ខាងទៀតបានឡើយ។ ក្នុង ន័យនេះ បញ្ញត្តិដែលចែងថា ភាគីនោះអាចជួលអ្នកបកប្រែដោយខ្លួនឯងនិង អូសបន្លាយដោយឥតប្រយោជន៍ និង ធ្វើឱ្យមានការលំបាកក្នុងការស្វែងរកការពិត។ ជាងនេះទៅទៀត តុលាការអាចចម្រាញ់យកតែភស្តុតាងណា ដែលសំខាន់ និង មានតម្លៃសម្រាប់អង្គហេតុតែប៉ុណ្ណោះ។

¹⁰ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៥។

ជំពូកទី២

**ដំណើរការនៃនីតិវិធីរៀបចំសម្រាប់
ការទាញយកតុល្យ**

ជំពូកទី២

ជំនើរការនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

២.១ សកម្មភាពរបស់តុលាការ និងភាគីនៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល គឺជានីតិវិធីដែលត្រៀមសម្រាប់នីតិវិធីទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដើម្បីលើកកំពស់ និងសម្រួលដល់ការជំនុំជម្រះក្តីនៅក្នុងការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ហេតុដូច្នោះហើយទើបក្រុមនីតិវិធីបានកំណត់សកម្មភាពមួយចំនួនដែលមានភាពចាំបាច់ដូចជា៖ សកម្មភាពតុលាការ និងសកម្មភាពរបស់ភាគី។

២.១.១ សកម្មភាពតុលាការ

មុនដល់ដំណាក់កាលនៃនីតិវិធីទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ តុលាការត្រូវធ្វើសកម្មភាពមួយចំនួនជាមុនសិន មុននឹងឈានដល់ការជម្រះក្តី ហើយក្រុមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីក៏បានកំណត់នូវសកម្មភាពដែលតុលាការនឹងត្រូវធ្វើមានដូចជា៖ កាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ការសាកល្បងផ្សះផ្សា និងក្នុងករណីដែលតុលាការពុំអាចសម្រេចបាននូវការផ្សះផ្សាបាន។

២.១.១.១ កាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

តុលាការ ត្រូវកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលលើកដំបូង ក្នុងអំឡុងពេល ៣០ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីថ្ងៃដែលពាក្យបណ្តឹងត្រូវបានដាក់។¹¹ ការកំណត់បែបនេះ គឺចេញមកអំពីការគិតគូរដែលថា ចុងចម្លើយនឹងមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការរៀបចំការការពារខ្លួន និងថាការចាប់ផ្តើមនីតិវិធី នឹងមិនមានការយឺតយ៉ាវ។

នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ត្រូវធ្វើឡើងនៅកាលបរិច្ឆេទដែលភាគីសងអាចចូលរួមបាន។¹² គោលការណ៍ចំពោះមុខ¹³ ត្រូវបានធានាយ៉ាងពេញលេញនៅក្នុងនីតិវិធីនេះ ហេតុនេះ បន្ទាប់ពីបានកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលហើយ តុលាការត្រូវកោះហៅភាគីទាំងសងខាង។ ប៉ុន្តែ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ តុលាការអាចធ្វើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលបាន ទោះបីជាភាគីម្ខាងមិនមានវត្តមានក៏ដោយ ក្នុងករណីដែលតុលាការបានបញ្ជូនដីកាកោះ និងបានផ្តល់ឱកាសឱ្យភាគីនោះបង្ហាញខ្លួននោះ បង្ហាញខ្លួនហើយ។

¹¹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៨០ កថាខណ្ឌទី២។
¹² ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០៥ កថាខណ្ឌទី១។
¹³ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៣ កថាខណ្ឌទី២។

កាលបរិច្ឆេទនៃ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលមិនចាំបាច់បើជាសាធារណៈទេ។¹⁴ នេះគឺដោយសារតែ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល តុលាការគ្រាន់តែធ្វើការកំណត់នូវចំណុចវិវាទ តាមរយៈការរៀបចំការអះអាងរបស់ភាគី និងគ្រាន់តែរៀបចំនូវភស្តុតាងដែលត្រូវ ពិនិត្យតែប៉ុណ្ណោះ។ លើសពីនេះទៅទៀត នៅក្នុងករណីជាច្រើន ការធ្វើនីតិវិធីនេះ នៅក្រៅសាលសវនាការ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការសមស្របហើយ (ដូចជាធ្វើក្នុងបន្ទប់របស់ចៅក្រម ជាដើម)។

ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ តុលាការអាចអនុញ្ញាតឱ្យជនដែលខ្លួនយល់ឃើញថា សមរម្យ ដូចជាសមាជិកគ្រួសាររបស់ភាគី ឬជនដែលមានផលប្រយោជន៍ពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ចូលស្តាប់ជាអ្នកសង្កេតការណ៍បាន។¹⁵ ម្យ៉ាងទៀត សកម្មភាពដែលបានធ្វើក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលនេះ ត្រូវបានសេចក្តីថ្លែងការណ៍ នៅក្នុងការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ នាពេលក្រោយ និងត្រូវបំភ្លឺអំពីបញ្ហាទាំងអស់នេះ នៅក្នុងសវនាការជាសាធារណៈ។¹⁶ ចំពោះការអនុញ្ញាត ឬ មិនអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកសង្កេតការណ៍ចូលស្តាប់ គឺជាឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់តុលាការ។ នៅពេលធ្វើការសម្រេចអំពីការអនុញ្ញាត ឬមិនអនុញ្ញាតនេះ តុលាការត្រូវពិចារណាអំពីមូលហេតុនៃការស្នើសុំចូលស្តាប់ ព្រមទាំងមតិរបស់ភាគី ផងដែរ។ ក្នុងករណីដែលការស្នើសុំចូលស្តាប់ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយបុគ្គលដែលមានការពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងក្តី ជាគោលការណ៍ តុលាការអាចផ្តល់ការអនុញ្ញាតចំពោះការស្នើសុំនោះបាន ប្រសិនបើការចូលស្តាប់នោះ មិនទំនងជានឹងបង្កបញ្ហាដល់ការជម្រះក្តីទេ។

បើភាគីបានដាក់ពាក្យសុំឱ្យប្តូរកាលបរិច្ឆេទ ភាគីនោះត្រូវបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់លាស់អំពីមូលហេតុដែលការប្តូរកាលបរិច្ឆេទនោះត្រូវធ្វើជាចាំបាច់។ ការប្តូរកាលបរិច្ឆេទនៃ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ឬកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតទេ លើកលែងតែករណីដែលមានមូលហេតុមិនអាចចៀសវាងបាន។ ការប្តូរកាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលលើកដំបូង អាចអនុញ្ញាតឱ្យបាន ប្រសិនបើមានការព្រមព្រៀងគ្នាពីសំណាក់គូភាគី។¹⁷

ការកោះហៅតាមកាលបរិច្ឆេទត្រូវធ្វើដោយបញ្ជូនដីកាកោះ ឬ ដោយជូនដំណឹងអំពីកាលបរិច្ឆេទ ទៅអ្នកដែលបានបង្ហាញខ្លួននៅតុលាការចំពោះបណ្តឹងដែលបានពាក់ព័ន្ធ។¹⁸

២.១.១.២ ការសាកល្បងផ្សះផ្សា

នៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល តុលាការត្រូវសាកល្បងធ្វើការផ្សះផ្សាជាដំបូងសិន លើកលែងតែក្នុងករណីដែលយល់ឃើញថាមិនសមរម្យ។¹⁹ ដោយសារថា នីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី មានគោលបំណងធ្វើការ

¹⁴ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៣ កថាខណ្ឌទី១។
¹⁵ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០៥ កថាខណ្ឌទី២។
¹⁶ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១១៦ កថាខណ្ឌទី១។
¹⁷ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២៤១។
¹⁸ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២៤២។
¹⁹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០៤។

កំណត់អំពីអត្ថិភាព ឬនីតិភាពនៃសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចតាមច្បាប់សារធាតុ ដែលអាចចាត់ចែងបាន ដោយផ្អែកលើការ ព្រមព្រៀងរវាងភាគី ដូច្នោះទោះបីជានៅពេលដែលនីតិវិធីបណ្តឹងត្រូវបានចាប់ផ្តើមហើយក៏ដោយ ប្រសិនបើភាគី បានកំណត់ថាសិទ្ធិ ឬកាតព្វកិច្ចនោះ មានអត្ថិភាព ឬ គ្មាន តាមរយៈការសះជាហើយភាគីសម្រេចចិត្តបញ្ចប់វិវាទ នោះ គេអាចនិយាយបានថា វាគឺជាលទ្ធផលដែលគួរឱ្យចង់បាន។ ហេតុនេះហើយបានជាក្រុមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ចែងថានៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដែលជាសកម្មភាពដំបូងបំផុតនៃការជម្រះក្តី តុលាការត្រូវ ណែនាំឱ្យភាគីទាំងសងខាង សះជានឹងគ្នា។²⁰ ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញ ក្នុងករណីដែលតុលាការយល់ឃើញថា ការ ព្យាយាមសាកល្បងផ្សះផ្សា មិនសមរម្យទេដូចជា ក្នុងករណីដែលសិទ្ធិ ឬ កាតព្វកិច្ច ដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹង គឺជា ប្រភេទនៃសិទ្ធិ ឬ កាតព្វកិច្ចដែលមិនអាចចាត់ចែងបានដោយគ្រាន់តែផ្អែកលើការព្រមព្រៀងរបស់ភាគីប៉ុណ្ណោះ ទេ ឬ ក្នុងករណីដែលអាកប្បកិរិយារបស់ភាគី បង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា ពួកគេគ្មានឆន្ទៈធ្វើការផ្សះផ្សាទេនោះ តុលាការ មិនចាំបាច់ណែនាំឱ្យភាគីសះជានឹងគ្នាឡើយ។

ម៉្យាងទៀត ប្រសិនបើ តាមរយៈការវិនិច្ឆ័យអំពីស្ថានភាពនៃបណ្តឹង តុលាការយល់ឃើញថា វិវាទនោះ អាចដោះស្រាយដោយការផ្សះផ្សាបាន តុលាការអាចសាកល្បងធ្វើការផ្សះផ្សា នៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការ ទាញហេតុផលនៅពេលក្រោយមក ឬ នៅក្នុងនីតិវិធីនៃការទាញហេតុផលតែម្តងក៏បាន។²¹ នៅពេលណែនាំឱ្យ ភាគីសះជាគ្នា តុលាការអាចប្រើវិធីមួយ ដោយឱ្យភាគីម្ខាងចេញពីបន្ទប់ ហើយតុលាការស្តាប់ការអះអាងរបស់ភា គីម្ខាងទៀត និង ធ្វើដូច្នោះម្តងទៀតចំពោះភាគីម្ខាងទៀត (គេហៅថា “ការសួរឆ្លាស់គ្នា”)។ ក៏ប៉ុន្តែ បើប្រើវិធីនេះ ភា គីម្ខាងមិនអាចដឹងថាតើតុលាការ និងភាគីម្ខាងទៀត បានពិគ្រោះគ្នាពីរឿងអ្វីខ្លះនោះទេ ហើយការណ៍នេះ នឹងធ្វើ ឱ្យនីតិវិធីនៃការផ្សះផ្សា មានភាពមិនច្បាស់លាស់។ ហេតុដូច្នោះ វិធីសាស្ត្រនេះ អាចប្រើបានតែក្នុងករណីដែល មានការព្រមព្រៀងច្បាស់លាស់រវាងភាគី ក្នុងការធ្វើបែបនេះ តែប៉ុណ្ណោះ។

ឧទាហរណ៍៖ នៅក្នុងបណ្តឹងពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចសន្យាលក់ ទិញឡាន ដែលលោក A បានទាមទារឱ្យ ប្រគល់ឡាន ដោយអះអាងថា ខ្លួនបានរំលាយកិច្ចសន្យាដោយសារតែលោក B មិនបានបង់ថ្លៃឡានតាមការ កំណត់ ក្នុងករណីនេះដើមចោទបានធ្វើសម្បទាន (លះបង់ផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន) ដោយលើកលែងកាតព្វកិច្ច បង់ថ្លៃឡានដែលមិនទាន់បង់ ហើយផ្តល់អំឡុងពេលសម្រាប់ប្រគល់ឡានមកវិញ ក្នុងរយៈពេល ១ខែ រីឯចុង ចម្លើយវិញក៏ទទួលស្គាល់នូវការបញ្ចប់កិច្ចសន្យាលក់ ទិញឡាន ដោយការរំលាយកិច្ចសន្យា ដោយមានមូល ហេតុមិនបានបង់ថ្លៃឡាន ហើយសន្យាថា ១ខែ ក្រោយ ខ្លួននឹងប្រគល់ឡាននោះជូនលោក A វិញ។

ក្នុងករណីមានការសះជា ការលះបង់នូវការទាមទារ ឬ ការទទួលស្គាល់នូវការទាមទារ ត្រូវបានកត់ត្រា នៅក្នុងកំណត់ កំណត់ត្រានេះ មានអានុភាពដូចគ្នានឹងសាលក្រមស្ថាពរ។²²

²⁰ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០៤។
²¹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៩៧។
²² ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២២២។

នោះ លើកលែងតែក្នុងករណីដែលតុលាការយល់ឃើញថា ភាគីនោះបានតវ៉ាចំពោះអង្គហេតុនោះ ដោយគិត ពិចារណាអំពីអាកប្បកិរិយាទាំងស្រុងរបស់ភាគីនោះ។²⁶

ហេតុនេះហើយ អង្គហេតុដែលភាគីឆ្លើយថាមិនបានដឹង នឹងក្លាយទៅជាចំណុចវិវាទ។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើពុំមានការឆ្លើយតបទេ ត្រូវចាត់ទុកថាជាការសារភាព ហើយអង្គហេតុនោះ នឹងមិនមែនជាចំណុចវិវាទ ឡើយ។ តាមគោលការណ៍នៃការទាញហេតុផល អង្គហេតុដែលភាគីសារភាព (រួមទាំងអង្គហេតុដែលសន្មតថា បានសារភាព) មិនចាំបាច់ធ្វើការបញ្ជាក់ ដោយភស្តុតាងឡើយ។²⁷

➢ **ការរៀបចំការអះអាងរបស់ភាគី**

នៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល តុលាការនឹងឱ្យគូភាគីធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ដែលជាមធ្យោបាយ តទល់ (ដើមចោទ) ឬការពារខ្លួន ដូចជាការដាក់ពាក្យសុំ ឬសកម្មភាពផ្សេងៗទៀតរបស់គូភាគី។ ការដាក់ពាក្យ សុំ និងសកម្មភាពផ្សេងៗដែលគូភាគីបានធ្វើ ហៅថា “ការទាញហេតុផល”។ ពាក្យសុំ ជាសកម្មភាពដែលភាគី ស្នើសុំឱ្យតុលាការធ្វើសកម្មភាពជាក់លាក់មួយ តាមនីតិវិធីច្បាប់ដូចជាចេញសាលក្រម ឬចេញដីកាសម្រេច ឬ ពិនិត្យភស្តុតាង ឬពាក្យសុំផ្ទេរសមត្ថកិច្ច ជាអាទិ៍។

សកម្មភាពដែលភាគីធ្វើការរៀបរាប់ ឬបញ្ចេញមតិយោបល់ ឬការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនទៅកាន់តុលាការ នៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទនៃកិច្ចនីតិវិធី ហៅថា “សេចក្តីថ្លែងការណ៍”។ ប្រសិនបើ សកម្មភាពដែលភាគីធ្វើការរៀបរាប់ ឬបញ្ចេញមតិយោបល់ ឬការយល់ឃើញរបស់ខ្លួន ពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុទៅកាន់តុលាការហៅថា “សេចក្តីថ្លែង ការណ៍អំពីអង្គហេតុ”។ ប្រសិនបើ សកម្មភាពដែលភាគីធ្វើការរៀបរាប់ ឬបញ្ចេញមតិយោបល់ ឬការយល់ឃើញ របស់ខ្លួន ពាក់ព័ន្ធនឹងផ្លូវច្បាប់ទៅកាន់តុលាការ ហៅថា “សេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីអង្គច្បាប់”។ នៅក្នុងចំណោម សេចក្តីថ្លែងការណ៍ទាំងនេះ សេចក្តីថ្លែងការណ៍ទាំងឡាយណាដែលមិនឆ្លើយតបនឹងសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ភា គីម្ខាងទៀត ហើយបានរៀបរាប់អំពីអង្គហេតុឯករាជ្យ ឬមតិយោបល់តាមផ្លូវច្បាប់ ហៅថា “ការអះអាង”។

ជាគោលការណ៍ នីតិវិធីបណ្តឹងត្រូវឆ្លងកាត់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដើម្បីវិនិច្ឆ័យអំពីអត្ថិភាព ឬនីតិភាពនៃសិទ្ធិសារធាតុរបស់គូភាគីដែលបានទាមទារ តាមរយៈការអះអាងអង្គហេតុ ហេតុនេះអង្គហេតុដែល មិនបានអះអាងដោយភាគី តុលាការមិនអាចយកមកធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃសាលក្រមបាននោះទេ ហៅថា “គោល ការណ៍នៃការទាញហេតុផល”។²⁸

នៅក្នុងការអះអាងរបស់ភាគី ភាគីនឹងធ្វើការអះអាងនូវអង្គហេតុទាំងអស់ ដោយពុំគិតអំពីអង្គហេតុមាន ឬគ្មានប្រយោជន៍តាមផ្លូវច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការទាមទារឡើយ ដូចនេះតុលាការត្រូវរៀបចំការអះអាងរបស់

²⁶ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៩៦ កថាខណ្ឌទី១។
²⁷ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១២៣ កថាខណ្ឌទី២។
²⁸ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៩៥។

ភាគី ដោយរៀបចំចំណុចដែលភាគីមានទំនាស់ ឬវិវាទនឹងគ្នា និងឱ្យភាគីធ្វើការបំភ្លឺនូវចំណុចវិវាទនោះ ដោយដក
ការអះអាងអំពីអង្គហេតុដែលមិនមានប្រយោជន៍ចំពោះការសម្រេចអំពីអត្ថិភាព ឬនីតិភាពនៃសិទ្ធិដែលជាកម្មវត្ថុ
នៃបណ្តឹង និងប្រមូលយកនូវអង្គហេតុទាំងឡាយណា ដែល ភាគីធ្វើការអះអាងដូចគ្នា ដោយចាត់ទុកថាជា
“អង្គហេតុដែលគ្មានវិវាទ” ដាក់ដោយឡែក ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ និងរៀបចំការអះអាងរបស់គូភាគី ដោយកំណត់អង្គ
ហេតុណាខ្លះជាអង្គហេតុមានវិវាទ (កំណត់ចំណុចវិវាទ) និងអង្គហេតុណាខ្លះជាអង្គហេតុគ្មានវិវាទ។ នៅពេល
កំណត់បែបនេះបាន តុលាការនឹងមានភាពច្បាស់លាស់អំពីបញ្ហារបស់គូភាគី ឬបង្រួមបញ្ហាពិតប្រាកដរបស់គូ
ភាគី ហើយអាចធ្វើការវិនិច្ឆ័យឱ្យចំបញ្ហានោះ ទើបស្របនឹងទ្រឹស្តី “តុលាការត្រូវរ៉ាប់រងបណ្តឹងឱ្យបានឆាប់រហ័ស
និងត្រូវចេញសាលក្រមដែលអាចបញ្ចប់វិវាទជាក់ស្តែង” ។

អង្គហេតុដែលគ្មានវិវាទ គឺជាអង្គហេតុដែលភាគីបានសារភាពនៅចំពោះមុខតុលាការ និងអង្គហេតុ
ដែលតុលាការយល់ឃើញថាមានភាពជាក់ស្តែង។²⁹

➢ **ការរៀបចំចំណុចវិវាទ**

ចំណុចវិវាទ ជាចំណុចដែលភាគី “មិនស្របគ្នា” ចំពោះ “អង្គហេតុចម្បង” ណាមួយ ដែលត្រូវបាន
អះអាងដោយភាគី។ តុលាការមិនអាចសម្រេចសេចក្តីអំពីអត្ថិភាព ឬនីតិភាពនៃសិទ្ធិ ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្ត
ដែលភាគីបានអះអាងនោះទេ ប្រសិនបើគ្មានការបំភ្លឺអំពីទំនាក់ទំនងអង្គហេតុនៃរឿងក្តី ទោះបីជាដើមចោទបាន
ដាក់ពាក្យបណ្តឹងចំពោះចុងចម្លើយ ដោយអះអាងអំពីសិទ្ធិ ឬកាតព្វកិច្ចដែលចុងចម្លើយត្រូវបំពេញក៏ដោយ ក៏មិន
អាចសម្រេចបានថា សិទ្ធិទាមទារនោះ មានអត្ថិភាព ឬគ្មាននោះដែរ ពីព្រោះការទាមទារ ជាសិទ្ធិអរូបី ហើយសិទ្ធិ
នេះអាចត្រូវបានទទួលស្គាល់តាមរយៈការអះអាងអង្គហេតុចម្បង ហើយភាពខ្វែងគ្នានៃអង្គហេតុចម្បងរបស់គូ
ភាគី គឺជា **ចំណុចវិវាទ**។

អង្គហេតុចម្បង ជាអង្គហេតុលម្អិតដែលត្រូវនឹងលក្ខខណ្ឌច្បាប់ ហើយនាំឱ្យកើតអានុភាពគតិយុត្ត
(អង្គហេតុកើតសិទ្ធិ អង្គហេតុរារាំងសិទ្ធិ អង្គហេតុរលត់សិទ្ធិ និងអង្គហេតុទប់ស្កាត់សិទ្ធិ)។ តួនាទីអង្គហេតុចម្បង
នៅក្នុងនីតិវិធីបណ្តឹង អាចជា៖ ១.អង្គហេតុកើតសិទ្ធិ (អង្គហេតុដែលជាមូលហេតុនៃការទាមទារ) ជាទូទៅ
អះអាងដោយដើមចោទ ២.អង្គហេតុរារាំង(ជាទូទៅអះអាងដោយចុងចម្លើយ) ៣.អង្គហេតុរលត់ (ជាទូទៅ
អះអាងដោយដើមចោទ) និង ៤.អង្គហេតុទប់ស្កាត់ (ជាទូទៅអះអាងដោយចុងចម្លើយ) ជាអាទិ៍។

**នៅក្នុងនីតិវិធីបណ្តឹង សកម្មភាពរបស់ចុងចម្លើយឆ្លើយតបនឹងដើមចោទ អាចត្រូវបាក់ណត់តាម
សកម្មភាព ដូចខាងក្រោយ៖**

²⁹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១២៣ កថាខណ្ឌទី២។

ក. ការបដិសេធអង្គហេតុ៖ នៅពេលដើមចោទអះអាងអង្គហេតុគាំទ្រពាក្យបណ្តឹង ជាអាទិ៍ នៅក្នុងកិច្ច នៃនីតិវិធីណាមួយ ប្រសិនបើចុងចម្លើយធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ផ្ទុយពីអង្គហេតុរបស់ដើមចោទ គេហៅសកម្មភាព នេះថា “ការបដិសេធអង្គហេតុ”។

ខ. ការទទួលស្គាល់អង្គហេតុ៖ នៅពេលដើមចោទអះអាងអង្គហេតុគាំទ្រពាក្យបណ្តឹង ជាអាទិ៍ នៅក្នុងកិច្ច នៃនីតិវិធីណាមួយ ប្រសិនបើចុងចម្លើយធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ស្របនឹងអង្គហេតុរបស់ដើមចោទគេហៅសកម្មភាព នេះថា “ការទទួលស្គាល់អង្គហេតុ”។

គ. ការឆ្លើយថាមិនដឹង៖ នៅពេលដើមចោទអះអាងអង្គហេតុគាំទ្រពាក្យបណ្តឹង ជាអាទិ៍ នៅក្នុងកិច្ចនៃ នីតិវិធីណាមួយ ប្រសិនបើចុងចម្លើយធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ថាមិនដឹងអំពីអង្គហេតុរបស់ដើមចោទ ឬស្របនឹង អង្គហេតុរបស់ដើមចោទ ប៉ុន្តែមានអានុភាពរំលត់ គេហៅសកម្មភាពនេះថា “ការតវ៉ាអំពីអង្គហេតុ”។

ឃ. ការនៅស្ងៀម៖ នៅពេលដើមចោទអះអាងអង្គហេតុគាំទ្រពាក្យបណ្តឹង ជាអាទិ៍ នៅក្នុងកិច្ចនៃនីតិវិធី ណាមួយ ប្រសិនបើចុងចម្លើយនៅស្ងៀម គេហៅសកម្មភាពនេះថា “ការសារភាពអំពីអង្គហេតុ” លើកលែងតែ តុលាការពិចារណាអំពីដំណើរការក្តី និងខ្លឹមសារនៃរឿងក្តីទាំងមូល ហើយយល់ឃើញថា ភាគីនោះបានតវ៉ាអំពី អង្គហេតុ។

នៅក្នុងនីតិវិធីបណ្តឹង (ទ្រឹស្តីអង្គហេតុចម្បង) ការបដិសេធ និងការតវ៉ា មានខ្លឹមសារខុសគ្នា៖

ការតវ៉ាសំដៅលើអង្គហេតុតវ៉ា គឺជាអង្គហេតុដែលកើតឡើងស្របគ្នា នឹងអង្គហេតុដែលជាមូលហេតុនៃ ការទាមទារ (អង្គហេតុកកើតសិទ្ធិ) ហើយអានុភាពគតិយុត្តនៃអង្គហេតុតវ៉ា អាចជាការរារាំង ឬការរំលត់ ឬ ឧបសគ្គនៃសិទ្ធិនូវការកើតឡើងអានុភាពគតិយុត្តនៃអង្គហេតុដែលជាមូលហេតុនៃការទាមទារ។

អង្គហេតុដែលមិនស្របគ្នានឹងមូលហេតុនៃការទាមទារ គឺជាការបដិសេធ មិនមែនជាអង្គហេតុរ៉ានោះទេ ដូចជា ដើមចោទទាមទារឱ្យបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ ផ្អែកលើកិច្ចសន្យាលក់ទិញរថយន្ត ប៉ុន្តែចុងចម្លើយឆ្លើយតបវិញថា មិនមែនជាកិច្ចសន្យាលក់ទិញនោះទេ គឺជាអំណោយ។ ការអះអាងរបស់ចុងចម្លើយបែបនេះហៅថា “ការបដិសេធ អង្គហេតុ” ដែលជាមូលហេតុនៃការទាមទារ មិនមែនជា “អង្គហេតុតវ៉ា” នោះទេ។

នៅក្នុងនីតិវិធីបណ្តឹង (ទ្រឹស្តីអង្គហេតុចម្បង) ការទទួលខុសត្រូវក្នុងការបញ្ជាក់ភស្តុតាង គឺជាបន្ទុក របស់ភាគីដែលបានអះអាងអង្គហេតុចម្បង ដែលនាំឱ្យខ្លួនកកើតសិទ្ធិ ហើយភាគីម្ខាងទៀតបដិសេធលើកលែង តែអង្គហេតុនោះមានលក្ខណៈជាក់ស្តែងដូចជា ដើមចោទទាមទារឱ្យបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ ផ្អែកលើកិច្ចសន្យាលក់ ទិញរថយន្ត ប៉ុន្តែចុងចម្លើយឆ្លើយតបវិញថា មិនមែនជាកិច្ចសន្យាលក់ទិញនោះទេ គឺជាអំណោយ។ ក្នុងករណី នេះ អ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការបញ្ជាក់ភស្តុតាង គឺដើមចោទ។³⁰

³⁰ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១២៣ កថាខណ្ឌទី២។

➢ **ការរៀបចំពិនិត្យភស្តុតាង**

ការរៀបចំភស្តុតាង គឺជាការប្រមូលនូវភស្តុតាងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងចំណុចវិវាទ បន្ទាប់ពីបានស្តាប់ការអះអាងរបស់គូភាគី សម្រាប់ជាមូលដ្ឋានឱ្យគូភាគីធ្វើការបំភ្លឺ និងសម្រាប់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការវិនិច្ឆ័យរបស់តុលាការនៅពេលធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។ ការរៀបចំភស្តុតាង មិនមែនជានីតិវិធីពិនិត្យភស្តុតាងនោះទេ ពោលគឺតុលាការស្តាប់ពីការអះអាងរបស់ ភាគី និងកំណត់ពីចំណុចវិវាទ ដែលភាគីនៃបណ្តឹងមិនស្របគ្នា ហើយរៀបចំភស្តុតាងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងចំណុចវិវាទនៃបណ្តឹង តុលាការអាចពិនិត្យភស្តុតាងជាឯកសារបាន ឬការចាត់ចែងថែរក្សាភស្តុតាង ដូចជាការសាកសួរសាក្សីដែលមានជំងឺធ្ងន់ធ្ងរដែលអាចមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវិត ជាអាទិ៍។³¹

នៅក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី បានកំណត់អំពីមធ្យោបាយផ្ទុកភស្តុតាងដែលមានចំនួន ០៥ ប្រភេទដូចជា៖

(ក). **ការសាកសួរសាក្សី**

ប្រសិនបើចំណុចវិវាទត្រូវបញ្ជាក់ដោយភស្តុតាងជាសាក្សី ភាគីដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការបញ្ជាក់ ត្រូវដាក់ពាក្យស្នើសុំសាកសួរសាក្សី ដែលត្រូវធ្វើឡើងដោយ កំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ទៅលើសាក្សីមួយណាដែលមានចំណុចសារធាតុមួយចំណាយណាដូចជា៖ ១.បញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ទៅលើអត្តសញ្ញាណសាក្សី និង ២.បញ្ជាក់អំពីចំណុចដែលត្រូវសួរសាក្សី (បញ្ជីសំណួរ) ។ ភាគីដែលស្នើសុំសាកសួរសាក្សី ត្រូវភ្ជាប់ជាមួយនូវឯកសារដែលកំណត់អំពីចំណុចដែលត្រូវសាកសួរ។ សាក្សីត្រូវទទួលបានការកោះហៅយ៉ាងតិច ពីរ សប្តាហ៍ មុនថ្ងៃសាកសួរ។ នៅក្នុងដីកាកោះហៅសាក្សី ត្រូវសរសេរនូវកំណត់សំគាល់ឱ្យបានច្បាស់ ហើយត្រូវភ្ជាប់មកជាមួយនូវឯកសារដែលកំណត់អំពីចំណុចសាកសួរដូចជា៖ ១.ឈ្មោះ ឬនាមករណ៍ និងអាសយដ្ឋានរបស់ភាគី ២.ពេលវេលា និងទីកន្លែងដែលត្រូវចូលខ្លួន និង ៣.ទណ្ឌកម្មដែលកំណត់ដោយច្បាប់ នឹងកើតមនា បើមិនចូលខ្លួន។³²

(ខ). **ការសាកសួរភាគី**

ប្រសិនបើចំណុចវិវាទត្រូវបញ្ជាក់ដោយភស្តុតាង ប៉ុន្តែភាគីយល់ថាភាគីម្ខាងទៀត គប្បីផ្តល់ចម្លើយ ភាគីដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការបញ្ជាក់ ត្រូវដាក់ពាក្យស្នើសុំសាកសួរសាក្សីភាគី។³³

តុលាការអាចធ្វើការសាកសួរសាក្សីភាគីបាន ក្នុងករណីនេះ តុលាការអាចឱ្យភាគីនោះស្តាប់បាន។ ក្នុងករណីដែលធ្វើការសាកសួរសាក្សីភាគី បើភាគីនោះពុំចូលខ្លួន ឬបដិសេធនូវការធ្វើសម្បថ ឬ ផ្តល់ចម្លើយ ដោយគ្មានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ នោះតុលាការអាចទទួលស្គាល់ថា សេចក្តីអះអាងអំពីចំណុចសាកសួររបស់ភាគីម្ខាងទៀត ជាការពិតបាន។ ប្រសិនបើ ភាគីដែលបានស្តាប់ក្លែងបន្លំសេចក្តីថ្លែងការណ៍ តុលាការអាចពិន័យជាប្រាក់

³¹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៦៣ កថាខណ្ឌទី១។
³² ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៣៨។
³³ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៤១ កថាខណ្ឌទី១។

ចំនួនមិនលើសពី ២.០០០.០០០ (ពីរលាន) រៀលបាន ដោយដីកាសម្រេច ប៉ុន្តែដីកាសម្រេចនេះអាចធ្វើការ ជំទាស់បាន។³⁴

(គ). កោសលវិថីយ

ប្រសិនបើចំណុចវិវាទត្រូវបញ្ជាក់ដោយភស្តុតាង ចំពោះភាពមិនប្រក្រតីទៅលើឯកសារដាក់លាក់ណា មួយ ដែលខ្លួនយល់ថាមានប្រយោជន៍ស្របច្បាប់ក្នុងការបំភ្លឺចំណុចវិវាទ ភាគីដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការបញ្ជាក់ ត្រូវដាក់ពាក្យស្នើសុំធ្វើកោសលវិថីយ ដែលមានចំណុចសារធាតុមួយចំនួនដូចជា៖ ១.ភ្ជាប់ឯកសារដោយកំណត់ អំពីចំណុចដែលស្នើសុំធ្វើកោសលវិថីយ និង ២.ផ្ញើឯកសារអំពីចំណុចដែលត្រូវធ្វើកោសលវិថីយទៅអ្នកជំនាញ។ ជាទូទៅ ដើម្បីអាចធ្វើកោសលវិថីយបាន លុះត្រាតែមានឯកសារច្បាប់ដើម។³⁵ អ្នកជំនាញខាងកោសលវិថីយត្រូវ បានចាត់តាំងដោយតុលាការ។ ជនដែលមានចំណេះវិជ្ជា និងបទពិសោធន៍ចាំបាច់ក្នុងការធ្វើកោសលវិថីយ មាន ករណីយកិច្ចធ្វើកោសលវិថីយ។³⁶

(ឃ). ភស្តុតាងជាឯកសារ

ប្រសិនបើចំណុចវិវាទត្រូវបញ្ជាក់ដោយភស្តុតាងជាឯកសារ ភាគីដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការបញ្ជាក់ ត្រូវ ដាក់ពាក្យស្នើសុំពិនិត្យភស្តុតាងជាឯកសារ ដែលមានចំណុចសារធាតុមួយចំនួនដូចជា៖ ១.ផ្តល់ឯកសារដែល សាមីភាគីមាន ឬ ២.ដាក់ពាក្យសុំទៅតុលាការបង្គាប់ឱ្យម្ចាស់ឯកសារផ្តល់នូវឯកសារមកតុលាការ។ ក្នុងករណី ដែលយល់ឃើញថា ចាំបាច់ តុលាការអាចឃាត់ទុកនូវឯកសារដែលបានផ្តល់មក ឬផ្ញើមកបាន។³⁷ ក្នុងករណី ដែលការស្នើសុំឱ្យពិនិត្យភស្តុតាងជាឯកសារដែលសរសេរជាភាសាបរទេស ភាគីដែលស្នើសុំត្រូវភ្ជាប់មកជាមួយ នូវសេចក្តីបកប្រែត្រង់ចំណុចដែលខ្លួនសុំឱ្យពិនិត្យនោះ។

ជាទូទៅ ឯកសារដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីរាជការនៅក្នុងមុខនាទី ដោយផ្អែកទៅលើទម្រង់ និងខ្លឹម សារនៃឯកសារនោះត្រូវបានសន្មតថាជាឯកសារសាធារណៈ ដែលបានធ្វើឡើងដោយត្រឹមត្រូវ ដូចជាវិញ្ញាបនបត្រ សម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ ដែលបានធ្វើ និងចេញដោយ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ជាអាទិ៍ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាឯកសារសាធារណៈដែលបានធ្វើឡើងដោយត្រឹមត្រូវ (តុលាការមានទំនុកចិត្ត)។³⁸

³⁴ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៤០។
³⁵ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៤៣។
³⁶ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៤៤ កថាខណ្ឌទី១ និងទី២។
³⁷ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៤៨។
³⁸ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៥៥ កថាខណ្ឌទី២។

(ង) . ការត្រួតពិនិត្យវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុ

ប្រសិនបើចំណុចវិវាទត្រូវបញ្ជាក់ដោយភស្តុតាងជាវត្ថុ ភាគីដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការបញ្ជាក់ ត្រូវដាក់ ពាក្យស្នើសុំឱ្យត្រួតពិនិត្យវត្ថុ ដែលមានចំណុចសារធាតុមួយចំនួនដូចជា៖ ១.ផ្ញើមកនូវវត្ថុដែលត្រូវត្រួតពិនិត្យ ឬ ២.ដាក់ពាក្យសុំទៅតុលាការបង្គាប់ឱ្យម្ចាស់វត្ថុផ្តល់នូវវត្ថុមកតុលាការ។ ក្នុងករណីតតិយជនមិនព្រមធ្វើតាមដីកា សម្រេចបង្គាប់ឱ្យបង្ហាញ តុលាការអាចពិន័យជាប្រាក់ចំនួនមិនលើសពី ២.០០០.០០០ (ពីរលាន) រៀលបាន ដោយដីកាសម្រេច ប៉ុន្តែដីកាសម្រេចនេះអាចធ្វើការជំទាស់បាន។^{៣៩} ជាទូទៅ វត្ថុដែលត្រូវត្រួតពិនិត្យសម្រាប់ជា មធ្យោបាយផ្ទុកភស្តុតាង អាចជាកំបិត ឬឧបករណ៍ប្រព្រឹត្តបទល្មើសផ្សេងៗ ជាអាទិ៍ (ករណីទាមទារប្រាក់ ផ្នែក លើអំពើអនីត្យានុកូល)។

ឧទាហរណ៍៖ X បានឱ្យ Y ខ្ចីប្រាក់ចំនួន ២០លានរៀល នៅថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០០ ហើយ X មិន ទាន់បានទទួលប្រាក់សំណងវិញនៅឡើយ បើទោះបីជាកាលកំណត់ត្រូវសង បានមកដល់ថ្ងៃទី១០ ខែធ្នូម៉្លេះក្តី។ ក្នុងករណីនេះ ប្រសិនបើ X បានដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាមទារឱ្យសងប្រាក់ ២០លានរៀលនោះ ហើយ Y បានថ្លែង ថា គាត់មិនបានខ្ចីប្រាក់ពី X ចំនួន ២០លានរៀលនោះទេ នៅថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០០ នោះទេ បញ្ហាដែល ថាតើកិច្ចសន្យាខ្ចីប្រាក់ចំនួន ២០លានរៀល ត្រូវបានធ្វើឡើងរវាង X និង B កាលពីថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០០ មែន ឬមិនមែននោះ នឹងក្លាយទៅជាចំណុចវិវាទនៃរឿងក្តី។ ក៏ប៉ុន្តែ នៅក្នុងករណីជាក់ស្តែង ចំណុចវិវាទពិត ប្រាកដ (ចំណុចវិវាទស្នូល) មិនចាត់ទុកថាបានបញ្ជាក់តែដោយចំណុចនេះឡើយ។ ប្រសិនបើ X បំភ្លឺអំពីកាលៈ ទេសៈដែលនាំទៅដល់ការខ្ចីប្រាក់ ព្រមទាំងរឿងរ៉ាវរំលឹកអំពីពេលវេលា ដែល X បានឱ្យប្រាក់ទៅ Y ខ្ចី ជាអាទិ៍ ផងដែរ។ ជាលទ្ធផល ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការបង្គាប់ឱ្យបំភ្លឺ A បានថ្លែងថា តាមការពិតគឺ Z ដែលជាកូនប្រុស ច្បងរបស់ Y ទេ ដែលបានមកកាន់ការិយាល័យរបស់ខ្លួន ហើយសុំខ្ចីប្រាក់ ក្នុងនាមរបស់ Y ពោលគឺមិនមែន Y ជាអ្នកខ្ចីដោយផ្ទាល់ឡើយ។ X បានប្រគល់មូលប្បទានប័ត្រលើទឹកប្រាក់ចំនួន ២០លានរៀល ទៅឱ្យ Z ដោយ សាថា Z មានលិខិតប្រគល់សិទ្ធិតំណាងក្នុងនាមរបស់ Y ហើយ X ជឿទុកចិត្តលើលិខិតនោះ។ តុលាការ ត្រូវ បង្គាប់ឱ្យ Y ធ្វើការឆ្លើយតបចំពោះការអះអាងលើអង្គហេតុបែបនេះ របស់ X ។ ហេតុដូច្នោះ នៅក្នុងករណីនេះ ចំណុចវិវាទពិតប្រាកដនៃរឿងក្តី គឺនៅត្រង់ថាតើមានអង្គហេតុដែល Y បានប្រគល់សិទ្ធិអំណាចឱ្យ Z ធ្វើជាអ្នក តំណាងរបស់ខ្លួនដែរឬទេ។ ជាងនេះទៅទៀត ក្នុងករណីដែលតុលាការបានបង្គាប់ឱ្យ X ដាក់លិខិតប្រគល់សិទ្ធិ តំណាងក្នុងនាមរបស់ Y ដែលខ្លួនបានទទួលពី Z នោះ និង បានបង្គាប់ឱ្យ Y ធ្វើការបញ្ជាក់អំពីបញ្ហានេះ ប្រសិនបើ Y បានបដិសេធអំពីភាពត្រឹមត្រូវនៃហត្ថលេខា នោះចំណុចវិវាទពិតប្រាកដ កាន់តែត្រូវបានបង្រួមតូច រហូតដល់ភាពត្រឹមត្រូវ ឬ មិនត្រឹមត្រូវ នៃហត្ថលេខានៅលើលិខិតប្រគល់សិទ្ធិនោះហើយ។

អាស្រ័យហេតុនេះ តុលាការ ធ្វើការកំណត់នូវចំណុចវិវាទនៃរឿងក្តីនេះ តាមរយៈការបង្គាប់ឱ្យភាគីធ្វើការ បំភ្លឺអំពីអង្គហេតុផ្សេងៗ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុដែលជាមូលហេតុផ្ទាល់នៃការបង្កើតសិទ្ធិ ដែលដើមចោទ

^{៣៩} ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៦២។

បានអះអាង និង អំពីរឿងរ៉ាវលំអិតនៃរឿងក្តី និងតាមរយៈការបង្ហាញឱ្យភាគីធ្វើការបន្ថែម កែប្រែ ឬដកចេញនូវការអះអាងរបស់ខ្លួន។ តាមរយៈមុខងារនេះ ចំណុចវិវាទពិតប្រាកដត្រូវបានកំណត់ និង ត្រូវបានទទួលស្គាល់រួមគ្នាដោយតុលាការ និងភាគីទាំងសងខាង។

បន្ទាប់ពីបានកំណត់នូវចំណុចវិវាទពិតប្រាកដហើយ តុលាការត្រូវកំណត់នូវភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធនឹងចំណុចវិវាទនោះ ដែលត្រូវធ្វើការពិនិត្យ។ យោងតាមឧទាហរណ៍ខាងលើនេះ អាចយល់បានថា ភស្តុតាងដែលត្រូវពិនិត្យប្រែប្រួលទៅតាមអ្វីដែលជាចំណុចវិវាទ។ ក្នុងករណីដែលសុពលភាពនៃកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគ គឺជាចំណុចវិវាទនោះលិខិតកិច្ចសន្យានោះ និង សាក្សីដែលបាននៅកន្លែងចុះកិច្ចសន្យា គឺជាភស្តុតាងដ៏សំខាន់។ រីឯក្នុងករណីដែលអត្ថិភាព ឬ នត្តិភាពនៃសិទ្ធិតំណាងដែលប្រគល់ឱ្យ Z គឺជាចំណុចវិវាទវិញនោះចាំបាច់ត្រូវធ្វើការសាកសួរ Z ក្នុងឋានៈជាសាក្សី។ ម៉្យាងវិញទៀត ប្រសិនបើភាពត្រឹមត្រូវវេហត្តលេខារបស់ Y នៅលើលិខិតប្រគល់សិទ្ធិ គឺជាចំណុចវិវាទវិញនោះ ការធ្វើកោលសវិច័យទៅលើអក្ខរដៃ គឺជាការពិនិត្យភស្តុតាងយ៉ាងសំខាន់។ ចំណុចនេះក៏បញ្ជាក់ផងដែរ អំពីសារៈសំខាន់នៃការរៀបចំការអះអាង និង ការរៀបចំចំណុចវិវាទ នៅក្នុងការជម្រះក្តីលើបណ្តឹង។

(ខ) សកម្មភាពបណ្តឹងដែលអាចធ្វើបាន នៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

នៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល តុលាការអាចធ្វើសកម្មភាពចាំបាច់នានា ដើម្បីរៀបចំការអះអាងរបស់ភាគី កំណត់ចំណុចវិវាទ និង រៀបចំភស្តុតាងដែលត្រូវពិនិត្យនៅពេលទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។ ប៉ុន្តែក៏មានការដាក់កម្រិតមួយចំនួនទៅលើសកម្មភាពដែលអាចអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើការបានដែរ ដោយសារថានីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ មិនបើកជាសាធារណៈ។ តុលាការអាចស្តាប់ពាក្យសុំ និង ការអះអាងរបស់ភាគីសងខាង ហើយអាចចេញដីកាសម្រេចទៅលើការស្នើសុំឱ្យពិនិត្យភស្តុតាង (ឧទាហរណ៍ ដីកាសម្រេចទទួលយក ឬ មិនទទួលយកនូវភស្តុតាងដែលត្រូវបានស្នើសុំឱ្យពិនិត្យ ដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យធ្វើកោសលវិច័យ ដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យផ្តល់ឯកសារ⁴⁰ ជាអាទិ៍ ព្រមទាំងដីកាសម្រេចផ្សេងទៀត ដែលក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើ ក្រៅពីកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ (សេចក្តីសម្រេចអំពីការអនុញ្ញាត ឬ មិនអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើការបន្ថែម ឬ ផ្លាស់ប្តូរកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹង ដីកាសម្រេចអំពីការអនុញ្ញាត ឬ មិនអនុញ្ញាតឱ្យចូលរួមអន្តរាគមន៍ ជាអាទិ៍។⁴¹ ម៉្យាងទៀត តុលាការក៏អាចធ្វើការពិនិត្យទៅលើភស្តុតាងជាឯកសារ ត្រឹមកម្រិតដែលចាំបាច់ដើម្បីរៀបចំចំណុចវិវាទ និងភស្តុតាងបានដែរ។⁴²

ជាមូលដ្ឋាន ការពិនិត្យភស្តុតាង ត្រូវធ្វើឡើងនៅពេលធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដែលត្រូវបើកជាសាធារណៈ ក៏ប៉ុន្តែដើម្បីកំណត់ចំណុចវិវាទពិតប្រាកដ តាមរយៈការរៀបចំការអះអាងរបស់ភាគី តុលាការ

⁴⁰ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១២៦ ១៤៣ និង១៥២។

⁴¹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៤៥ កថាខណ្ឌទី១ និងមាត្រា៨៤ កថាខណ្ឌទី៤។

⁴² ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០៦។

ចាំបាច់ត្រូវធ្វើការពិនិត្យលើឯកសារដែលភាគីបានដាក់ ហើយការពិនិត្យភស្តុតាងជាឯកសារនេះ ត្រូវធ្វើឡើង ដោយចៅក្រមអានឯកសារនោះ ហេតុដូច្នេះហើយ អត្ថន័យនៃការពិនិត្យ ភស្តុតាងជាឯកសារនេះ នៅក្នុងសាល សវនាការជាសាធារណៈមិនសំខាន់ដូចការសាកសួរសាក្សីនោះទេ។ ហេតុនេះហើយបានជាក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី អនុញ្ញាតឱ្យតុលាការ អាចធ្វើការពិនិត្យភស្តុតាងជាឯកសារ នៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលបាន ត្រឹមកម្រិតដែលចាំបាច់ដើម្បីរៀបចំចំណុចវិវាទ។

ឧទាហរណ៍៖ ក្នុងករណីដែលចុងចម្លើយតវ៉ាចំពោះអង្គហេតុនៃការបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ហើយ ព្រមជាមួយគ្នានោះ ចុងចម្លើយអះអាងថា ទោះបីជាការបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញនោះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ក៏ ដោយ ក៏ខ្លួនលុបចោលកិច្ចសន្យានោះ ដោយហេតុថាការបង្ហាញឆន្ទៈបង្កើតកិច្ចសន្យានោះ ត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយការឆបោក ប្រសិនបើការបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញនោះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ ដោយពិនិត្យលិខិតកិច្ច សន្យានោះដែលដើមចោទដាក់ទៅតុលាការ នោះតុលាការអាចប្រើវិធីនេះដើម្បីរៀបចំចំណុចវិវាទបាន។ ក៏ប៉ុន្តែ ចំពោះការពិនិត្យភស្តុតាង ដូចជាការសាកសួរសាក្សី និងកោសលវិច័យជាអាទិ៍ មិនអាចធ្វើឡើងបាននៅក្នុងនីតិ វិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលទេ។

(ត) ការបំបែក និងរួមបញ្ចូលរឿងក្តី នៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

នៅក្នុងដំណើរការនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ប្រសិនបើយល់ឃើញថាចាំបាច់ តុលាការ អាចបំបែករឿងក្តីមួយ ទៅជារឿងក្តីផ្សេងៗ ហើយធ្វើការជម្រះក្តីលើរឿងក្តីទាំងនោះដោយដាច់ពីគ្នាបាន។ នេះ ហៅថា ការបំបែករឿងក្តី។⁴³

ឧទាហរណ៍៖ ប្រសិនបើនៅក្នុងបណ្តឹងតែមួយ ដើមចោទបានទាមទារឱ្យចុងចម្លើយសងប្រាក់កំចីផង និងបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញផង⁴⁴ តុលាការ អាចបំបែកការទាមទារឱ្យបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញ ចេញពីបណ្តឹងនោះ ហើយធ្វើការជម្រះដាច់ដោយឡែកបាន។

បញ្ហាសទៅវិញ តុលាការក៏អាចរួមបញ្ចូលរឿងក្តីផ្សេងៗ ដែលកំពុងត្រូវបានចាត់ការនៅក្នុងតុលាការ តែមួយ ហើយធ្វើការជម្រះក្តីសរុប ដោយនីតិវិធីតែមួយបានដែរ។ នេះហៅថា ការរួមបញ្ចូលរឿងក្តី ។ ទោះបីជា ក្នុងករណីដែលការទាមទារពីរយ៉ាង ត្រូវបានដាក់ក្នុងបណ្តឹងតែមួយក៏ដោយ ប្រសិនបើការទាមទារនីមួយៗ មាន ខ្លឹមសារពាក់ព័ន្ធគ្នាតែបន្តិចបន្តួច ហើយការជំនុំជម្រះលើការទាមទារមួយ អាចនឹងធ្វើបានឆាប់ជាងការទាមទារ មួយទៀត នោះជាការសមសម្របដែលត្រូវបំបែករឿងក្តី។⁴⁵ ម្យ៉ាងវិញទៀត ក្នុងករណីដែលរឿងក្តីជាច្រើនដែល

⁴³ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៩៩ កថាខណ្ឌទី១។
⁴⁴ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៧៧។
⁴⁵ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៩៩ កថាខណ្ឌទី១។

មានខ្លឹមសារទាក់ទងគ្នា កំពុងត្រូវបានចាត់ការដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ជាញឹកញាប់វាជារឿងសមហេតុផលក្នុងការ ជំនុំជម្រះរឿងក្តីទាំងអស់នេះរួមគ្នា តាមរយៈការរួមបញ្ចូលរឿងក្តី។⁴⁶

២.១.១.៤ ដីកាសម្រេចដែលមិនមែនជាសាលក្រម

ដីកាសម្រេច គឺជាសេចក្តីសម្រេចដែលតុលាការ ឬ ចៅក្រមអាចធ្វើដោយមិនឆ្លងកាត់តាមការទាញ ហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ហើយមិនមែនជាសាលក្រម។⁴⁷ ជាគោលការណ៍ ការចេញដីកាសម្រេចមិនចាំបាច់ ឆ្លងកាត់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ទេ ព្រោះថាដីកាសម្រេច តែចំណុចបន្ទាប់បន្សំនៃនីតិវិធីប៉ុណ្ណោះ។ ច្បាប់បានទុកលទ្ធភាពឱ្យចៅក្រមសម្រេចថា តើត្រូវឆ្លងកាត់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ឬអត់ ដោយ យោងតាមករណីនីមួយៗ ហើយទោះបីជាមិនឆ្លងកាត់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ក៏ដោយ តុលាការអាច សួរភាគីបានពេលគឺ តុលាការផ្តល់ឱកាសឱ្យភាគីធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ដោយផ្ទាល់មាត់ ឬជាលាយលក្ខណ៍ អក្សរទាក់ទងនឹងចំណុចដែលត្រូវសម្រេច ដោយដីកាសម្រេច។⁴⁸ ផ្ទុយទៅវិញ ជាគោលការណ៍សាលក្រម ត្រូវ សម្រេចដោយឆ្លងកាត់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ លើកលែងតែករណីពិសេសដែលមានបញ្ញត្តិក្នុងច្បាប់។

ដីកាសម្រេចនឹងមានអានុភាពលុះត្រាតែបានជូនដំណឹងតាមវិធីដែលទទួលស្គាល់ថាសមរម្យ។⁴⁹ ហេតុ នេះ ចំពោះដីកាសម្រេចធ្វើដោយផ្ទាល់មាត់ចំពោះមុខភាគី ដីកាសម្រេចនឹងបង្កើតអានុភាពអនុវត្តភ្លាម នៅពេល ដែលតុលាការ ឬ ចៅក្រមសម្រេចសេចក្តីនោះ។ ចំពោះដីកាសម្រេចដែលត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរចៅក្រម ត្រូវចុះហត្ថលេខា ហើយជូនដំណឹងដីកាសម្រេចនោះទៅដល់ភាគីអ្នកពាក់ព័ន្ធ ហើយមានអានុភាពភ្លាមតែម្តង លើកលែងតែករណីផ្សេងកំណត់ដោយច្បាប់។⁵⁰ នៅពេលជូនដំណឹងអំពីដីកាសម្រេច ក្រឡាបញ្ជីត្រូវបញ្ជាក់ឱ្យ បានច្បាស់លាស់នូវហេតុការណ៍ និងវិធីនៃការជូនដំណឹងនោះដាក់នៅក្នុងសំណុំរឿង។⁵¹

ឧទាហរណ៍៖ ចំពោះដីកាសម្រេចដាស់តឿន កំណត់ថាដីកាសម្រេចដាស់តឿនត្រូវមានអានុភាព នៅ ពេលដែលបានបញ្ជូនទៅដល់កូនបំណុល។

ដីកាសម្រេចដែលមានគោលដៅត្រឹមតែដីកនាំនីតិវិធីបណ្តឹង អាចលុបចោលនាពេលណាក៏បាន⁵² ដោយហេតុថា ដីកាសម្រេចមានពីរប្រភេទគឺ ដីកាដែលមានគោលបំណង ចាត់ការលើការដីកនាំ នីតិវិធីបណ្តឹង និង ដីកាដែលមានគោលបំណងដើម្បីចាត់ចែងចំណុចបន្ទាប់បន្សំក្នុងការវិនិច្ឆ័យបណ្តឹង។

⁴⁶ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៩៩ កថាខណ្ឌទី២។
⁴⁷ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៧៩ កថាខណ្ឌទី២។
⁴⁸ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១១៤ កថាខណ្ឌទី២។
⁴⁹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២១៣ កថាខណ្ឌទី១។
⁵⁰ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២១៣ កថាខណ្ឌទី១។
⁵¹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២១៣ កថាខណ្ឌទី៣។
⁵² ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២១៤។

ឧទាហរណ៍៖ ដីកាសម្រេចអំពីពាក្យសុំដីសុំពិនិត្យភស្តុតាង មានអានុភាពសម្រាប់តែភាគីដែលពាក់ព័ន្ធ ប៉ុណ្ណោះ។

ចំពោះការប្តឹងជំទាស់ដីកាសម្រេចវិញ មិនសុទ្ធតែអាចប្តឹងជំទាស់បាននោះទេ គឺលុះត្រាតែមានច្បាប់ ចែងអនុញ្ញាតឱ្យប្តឹងជំទាស់បាន ទើបអាចប្តឹងជំទាស់បាន។⁵³ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីមិនអនុញ្ញាតឱ្យប្តឹងជំទាស់ រាល់ដីកាសម្រេចទាំងអស់នោះបានទេ ព្រោះថាក្នុងករណីខ្លះការអនុញ្ញាតឱ្យប្តឹងជំទាស់ អាចធ្វើឱ្យអូសបន្លាយ នីតិវិធីឥតប្រយោជន៍។ ហេតុនេះហើយ ដីកាសម្រេចដែលសម្រេចថា ការដកហូត ឬ បណ្តឹងដិតចិត្តមានមូល ហេតុត្រឹមត្រូវនោះ មិនអាចប្តឹងឧបសគ្គឡើយ។⁵⁴ ដូចគ្នាដែរចំពោះ ដីកាសម្រេចបែងចែករឿងក្តី ឬ កែប្រែ លំដាប់បែងចែករឿងក្តី ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីពុំបានចែងអំពីការហាមឃាត់ ឬ អនុញ្ញាតការប្តឹងជំទាស់នោះទេ ហេតុនេះបានន័យថាពុំអាចប្តឹងជំទាស់បានឡើយ។

ការប្តឹងជំទាស់ត្រូវដាក់ពាក្យទៅតុលាការដើមនៅក្នុងអំឡុងពេលមួយសប្តាហ៍ គិតចាប់តាំងពីថ្ងៃទទួល ដំណឹងអំពីដីកាសម្រេច។⁵⁵ តុលាការដើមត្រូវធ្វើឱ្យបានឆាប់រហ័សនូវពាក្យបណ្តឹងជំទាស់ និង សំណុំរឿងទៅ តុលាការនៃបណ្តឹងជំទាស់។ ក្នុងករណីដែលពុំបានសរសេរច្បាស់លាស់ អំពីមូលហេតុនៃការទាមទារឱ្យ តុលាការលុបចោល ឬផ្លាស់ប្តូរនូវដីកាសម្រេចដើមក្នុងពាក្យបណ្តឹងជំទាស់ទេ ម្ចាស់បណ្តឹងជំទាស់គប្បីដាក់ លិខិតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដែលសរសេរអំពីចំណុចនោះទៅតុលាការនៃបណ្តឹងជំទាស់នៅក្នុងអំឡុងពេល ពីរសប្តាហ៍ គិតចាប់តាំងពីថ្ងៃដែលបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងជំទាស់នោះ។ អំឡុងពេលមួយសប្តាហ៍នេះ មិនអាច ពន្យាបានឡើយ។ បណ្តឹងជំទាស់ត្រូវផ្អាកអានុភាពនៃដីកាសម្រេចដើម។ តុលាការដែលសម្រេចលើបណ្តឹង ជំទាស់ចេញដីកាសម្រេចមិនអាចប្តឹងជំទាស់បានទៀតទេ។⁵⁶ បានន័យថា ដីកាសម្រេចពុំអាច ត្រូវបានប្តឹង ជំទាស់លើកទី២បានឡើយ។⁵⁷

២.១.២ សកម្មភាពភាគី

ការត្រៀមរៀបចំសម្រាប់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ត្រូវចាប់ផ្តើមដោយសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពី ពាក្យបណ្តឹង របស់ដើមចោទ និងអំពីខ្លឹមសារនៃសាលក្រមដែលចោទទាមទារ (នៅក្នុងករណីជាក់ស្តែង ដើម្បី សាកល្បងធ្វើការផ្សះផ្សាចាំបាច់ត្រូវដឹងជាមុនអំពីខ្លឹមសារនៃសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារឱ្យតុលាការចេញ)។ ដូច្នេះមុននឹងសាកល្បងធ្វើការផ្សះផ្សា តុលាការអាចបង្គាប់ឱ្យដើមចោទ ធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីពាក្យបណ្តឹង បាន។ ក្នុងករណីបែបនេះ តុលាការមិនចាំបាច់ឱ្យដើមចោទធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីបណ្តឹងម្តងទៀតនៅក្រោយ ពេលសាកល្បងធ្វើការផ្សះផ្សាទេ)។ ដោយសារថា សាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារ មានសរសេរនៅក្នុងខ្លឹមសារ

⁵³ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២៥៩ កថាខណ្ឌទី២ និងទី៣។
⁵⁴ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៣០។
⁵⁵ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៣០៣។
⁵⁶ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៣០៥។
⁵⁷ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២៥៩ កថាខណ្ឌទី៣។

នៃសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារឱ្យតុលាការ ក្នុងពាក្យបណ្តឹង^{៥៨} ហេតុនេះហើយ ពាក្យសុំនេះ ត្រូវធ្វើឡើងក្នុង រូបភាពជាសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីពាក្យបណ្តឹង។

ដោយសេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះ កម្មវត្ថុចម្បងសម្រាប់ការត្រៀមរៀបចំនៅពេលបន្តបន្ទាប់ទៀត ត្រូវបាន កំណត់។ មានន័យថា នីតិវិធីជាបន្តបន្ទាប់ទៅទៀត ត្រូវរៀបចំឡើងដោយយោងទៅលើករណីដែលថា តើ តុលាការ គួរចេញសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារ ឬមិនគួរ។ នៅពេលដែលធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីពាក្យ បណ្តឹងហើយ លើកលែងតែករណីដែលចុងចម្លើងទទួលស្គាល់ការទាមទារ^{៥៩} ជាធម្មតា ចុងចម្លើយតែងតែសុំឱ្យ តុលាការចេញសាលក្រមច្រានចោលនូវការទាមទាររបស់ដើមចោទ ដោយអះអាងថា ការទាមទារនោះពុំមាន មូលដ្ឋានត្រឹមត្រូវ ឬ ដាក់ពាក្យសុំឱ្យតុលាការចេញសាលក្រមលើកបណ្តឹងចោល ដោយអះអាងថា ការបំពេញ លក្ខខណ្ឌក្នុងបណ្តឹង មិនបានគ្រប់គ្រាន់ (ប្រសិនបើបានដាក់ឯកសារចម្លើយ ពាក្យសុំនេះក៏នឹងត្រូវធ្វើឡើង ក្នុង រូបភាពជាសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីឯកសារចម្លើយនោះដែរ)។ ពាក្យសុំទាក់ទងទៅនឹងរឿងក្តីតែម្តង ដែលតុលាការ ត្រូវឆ្លើយតបតាមរយៈសាលក្រមចុងក្រោយដូចជា ពាក្យសុំរបស់ដើមចោទឱ្យចេញសាលក្រមពាក្យបណ្តឹង និង ពាក្យសុំរបស់ចុងចម្លើយឱ្យលើកចោលបណ្តឹង ឬ ឱ្យច្រានចោលការទាមទាររបស់ដើមចោទ គេហៅថា ពាក្យ សុំលើអង្គសេចក្តីនៃរឿងក្តី។

បន្ទាប់ពីបានដាក់ពាក្យសុំលើអង្គសេចក្តីនៃរឿងក្តីហើយ ដើមចោទនឹងធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍គាំទ្រពាក្យ សុំរបស់ខ្លួន ហើយចុងចម្លើយក៏នឹងធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍គាំទ្រពាក្យសុំរបស់ខ្លួនដែរ។ សេចក្តី-ថ្លែងការណ៍របស់ ដើមចោទ គេហៅថា មធ្យោបាយតទល់ (វិធីតទល់) រីឯសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ចុងចម្លើយវិញ គេហៅថា មធ្យោបាយការពារខ្លួន (វិធីការពារខ្លួន)។

២.១.២.១ ដើមចោទ

នៅក្នុងចំណោមមធ្យោបាយតទល់របស់ដើមចោទ ជាដំបូង ដើមចោទធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍នូវការ អះអាងអំពីសិទ្ធិ ឬ ទំនាក់ទំនងគតិយុត្ត ដែលជាការទាមទារតាមផ្លូវបណ្តឹង។ ប៉ុន្តែ ដោយសារថា អត្ថិភាព ឬ នត្តិភាព នៃសិទ្ធិជាក់លាក់ណាមួយ មិនអាចទទួលស្គាល់ដោយផ្ទាល់បាន ហេតុនេះហើយ តុលាការត្រូវប្រើ ប្រាស់នូវវិធីធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានតាមភាពសមហេតុផល ដើម្បីធ្វើការកំណត់នូវអត្ថិភាព ឬ នត្តិភាពនៃសិទ្ធិនោះ។ មានន័យថា ជាដំបូងត្រូវកំណត់ថា តើសិទ្ធិនោះត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាបានបង្កើតឡើងពីមុនមកដែរឬទេ ហើយ ប្រសិនបើសិទ្ធិនោះត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាបានបង្កើតឡើង នោះត្រូវកំណត់ថា តើសិទ្ធិនោះត្រូវបានទទួលស្គាល់ ថាបានរលត់នាពេលក្រោយមកដែរឬទេ។

ប្រសិនបើសិទ្ធិនោះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាបានបង្កើតឡើង តែមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាបានរលត់ នាពេលក្រោយមកទេ សិទ្ធិនោះត្រូវបានវិនិច្ឆ័យថាមានអត្ថិភាពនៅពេលបច្ចុប្បន្ន។ ហេតុនេះហើយ ដើម្បីឱ្យ

^{៥៨} ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៧៥ កថាខណ្ឌទី២។
^{៥៩} ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២២១ និង ២២២។

តុលាការសម្រេចថាសិទ្ធិដែលជាខ្លឹមសារនៃការទាមទាររបស់ខ្លួន មានអត្ថិភាព ដើមចោទត្រូវធ្វើការអះអាងអំពី អង្គហេតុមួយឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខខណ្ឌតាមផ្លូវច្បាប់ ដើម្បីឱ្យសិទ្ធិនោះមានអានុភាពតាមផ្លូវច្បាប់ (អង្គហេតុ ផ្ទាល់)។

ក្រៅពីចំណុចទាំងអស់នេះ ដើម្បីមានភាពច្បាស់លាស់ក្នុងការគាំទ្រការទាមទារ ដើមចោទអាចត្រូវបាន តុលាការបង្គាប់ឱ្យដាក់ភស្តុតាង ប្រសិនបើចុងចម្លើយបដិសេធអង្គហេតុ ជាអាទិ៍។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ដើមចោទ ក៏ អាចស្នើសុំទៅតុលាការឱ្យចេញដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យធ្វើកោសលវិច័យ ឬដីកាសម្រេច ឬកិច្ចផ្សេងៗទៀត ដែល ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីអនុញ្ញាត ដូចជាការស្នើសុំកែប្រែ ឬបន្ថែម ឬផ្លាស់ប្តូរកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹង ជាអាទិ៍។

ប្រសិនបើតុលាការបង្គាប់ឱ្យដើមចោទបង្ហាញភស្តុតាងជាឯកសារ ដើមចោទត្រូវយក ភស្តុ-តាងនោះ មកដាក់នៅតុលាការ ដើម្បីតុលាការអាចពិនិត្យភស្តុតាងជាឯកសារនោះ ត្រឹមកម្រិតចាំបាច់ដើម្បីរៀបចំចំណុច វិវាទ ដូចជាក្នុងករណីចុងចម្លើយតវ៉ាចំពោះអង្គហេតុនៃការបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញ រថយន្ត ដោយយល់ឃើញ ថា មិនមែនជាការលក់ទិញ គឺជាអំណោយ (ការបដិសេធអង្គហេតុ) និងបានបន្ថែមថា ទោះបីកិច្ចសន្យាលក់ ទិញត្រូវបានទទួលស្គាល់ក៏ដោយ ក៏ផុតអាជ្ញាយុកាលនៃការទាមទារ (អង្គហេតុតវ៉ា) ក្នុងស្ថានភាពបែបនេះ ប្រសិនបើកិច្ចសន្យាលក់ទិញត្រូវបានទទួលស្គាល់ ដោយពិនិត្យទៅលើលិខិតកិច្ចសន្យាដែលដើមចោទដាក់ទៅ តុលាការ នោះតុលាការអាចប្រើវិធីនេះ ដើម្បីរៀបចំចំណុចវិវាទ។ ប៉ុន្តែការពិនិត្យភស្តុតាងជា ការសាកសួរសាក្សី ឬការស្នើសុំធ្វើកោសលវិច័យ ជាអាទិ៍ មិនអាចធ្វើបានឡើយ នៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល។

២.១.២.២ ចុងចម្លើយ

ដើម្បីមានភាពងាយស្រួលក្នុងការដឹកនាំនីតិវិធី និងមានភាពច្បាស់លាស់ក្នុងការឆ្លើយតប ឬអនុវត្តសិទ្ធិ បង្រួមបញ្ហា កំណត់ចំណុចវិវាទពិតប្រាកដ នៅពេលបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងទៅចុងចម្លើយ តុលាការតែងតែបង្គាប់ ឱ្យចុងចម្លើយដាក់ឯកសារត្រៀមលើកដំបូងមកតុលាការ គេហៅឯកសារនេះថា “ឯកសារចម្លើយ” ដើម្បីធ្វើការ ឆ្លើយតបនឹងបណ្តឹង។លេខយោង)១០១ អំពីចំណុចសារធាតុដែលត្រូវសរសេរនៅក្នុងឯកសារចម្លើយត្រូវមាន ដូចជា ទី១ ការឆ្លើយតបចំពោះខ្លឹមសារនៃសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារឱ្យតុលាការចេញ ទី២ ការទទួល ស្គាល់ ឬមិនទទួលស្គាល់នូវអង្គហេតុដែលសរសេរនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង និងទី៣ អង្គហេតុតវ៉ា (ប្រសិនបើមាន) ហើយអាចភ្ជាប់ជាភស្តុតាងមកជាមួយក៏បាន (ប្រសិនបើមាន ក្នុងករណីចុងចម្លើយបានលើកឡើងអំពីអង្គហេតុ តវ៉ា ហើយចង់បញ្ជាក់ភស្តុតាងចំពោះអង្គហេតុតវ៉ា)។⁶⁰

ប្រសិនបើចុងចម្លើយបានដាក់ឯកសារចម្លើយមកតុលាការតាមការកំណត់ តុលាការអាចបញ្ជូនឯកសារ ចម្លើយនេះទៅដើមចោទ ដើម្បីឱ្យដើមចោទធ្វើការឆ្លើយតប។ ឯកសាររបស់ដើមចោទ ដែលត្រូវឆ្លើយតបនឹងឯក- សារចម្លើយរបស់ចុងចម្លើយ⁶¹ ត្រូវបានហៅថា “ឯកសារត្រៀមលើកទី១ របស់ដើមចោទ”។ ឯកសារត្រៀមលើក

⁶⁰ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០១។
⁶¹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០១។

នៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ភាគីត្រូវលើកឡើងនូវការអះអាងរបស់ខ្លួន ឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ត្រូវឆ្លើយតបទៅនឹងការអះអាងរបស់ភាគីម្ខាងទៀត ហើយត្រូវធ្វើការស្នើសុំឱ្យពិនិត្យភស្តុតាងចំពោះអង្គហេតុដែលមានវិវាទ។ ចំពោះមធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួន ដែលបានដាក់ទៅតុលាការ យឺតយ៉ាវមិនត្រូវនឹងពេលសមរម្យ ដោយចេតនា ឬ ដោយកំហុសដ៏ធ្ងន់ធ្ងររបស់ភាគី តុលាការអាចចេញដីកាសម្រេចលើកចោលមធ្យោបាយតទល់ ឬ ការពារខ្លួននោះបាន តាមពាក្យសុំរបស់ភាគីម្ខាងទៀត ឬ ដោយឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួនប្រសិនបើតុលាការយល់ឃើញថា ការដាក់មធ្យោបាយនោះ ធ្វើឱ្យមានការយឺតយ៉ាវក្នុងការបញ្ចប់នីតិវិធីនៃបណ្តឹង។⁶⁴ នេះក៏ព្រោះថា ប្រសិនបើអនុញ្ញាតឱ្យ ភាគីណាម្នាក់ដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬ ការពារខ្លួន ក្រោយពេលវេលាសមរម្យ ដោយមានបំណង ឬចេតនាធ្វើការអូសបន្លាយនីតិវិធីនៃបណ្តឹង នោះវាមិនត្រឹមតែធ្វើឱ្យខានដល់ភាគីម្ខាងទៀតប៉ុណ្ណោះទេ វាថែមទាំងជាបន្ទុកមួយដ៏ធ្ងន់សម្រាប់តុលាការផងដែរ ដែលការណ៍នេះនឹងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ប្រសិទ្ធិភាពនៃប្រព័ន្ធតុលាការទាំងមូលតែម្តង។ ក្នុងករណីដែលគោលគំនិត និងអត្ថន័យនៃមធ្យោបាយតទល់ ឬ ការពារខ្លួន ដែលភាគីបានដាក់មានភាពមិនច្បាស់លាស់ ហើយតុលាការបានទាមទារឱ្យបំភ្លឺ តែភាគីមិនផ្តល់ការបំភ្លឺចាំបាច់ ឬ មិនបង្ហាញខ្លួនតាមកាលបរិច្ឆេទដែលបានកំណត់ឱ្យបំភ្លឺទេ តុលាការអាចលើកចោលនូវមធ្យោបាយតទល់ ឬ ការពារខ្លួននោះបាន។⁶⁵

២.១.២.៤ ការដកពាក្យបណ្តឹងរបស់ភាគី

ការដកពាក្យបណ្តឹង គឺជាសកម្មភាពដកមួយភាគ ឬ ទាំងស្រុងនូវពាក្យសុំទាមទារឱ្យចេញសាលក្រមតាមរយៈបណ្តឹងដោយដើមចោទ។ បណ្តឹងគឺជាសកម្មភាពដែលដើមចោទទាមទារឱ្យតុលាការចេញសាលក្រមដែលមានខ្លឹមសារកំណត់មួយ ហេតុនេះហើយ ការដកពាក្យបណ្តឹងនោះ កំណត់ជាគោលការណ៍អាចធ្វើទៅបានតែដោយឆន្ទៈរបស់ដើមចោទប៉ុណ្ណោះ។⁶⁶

ដើមចោទអាចដកពាក្យបណ្តឹងពេលណាក៏បាន រហូតដល់ពេលដែលសាលក្រមចុងក្រោយចូលជាស្ថាពរ។ ក៏ប៉ុន្តែក្រោយពីចុងចម្លើយបានដាក់ឯកសារត្រៀមអំពីអង្គសេចក្តី មានន័យថា អំពីការទាមទាររបស់ដើមចោទ ឬបានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីអង្គសេចក្តីក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដើម្បីដកពាក្យបណ្តឹង ចាំបាច់ត្រូវមានការយល់ព្រមពីចុងចម្លើយ។⁶⁷ ប្រសិនបើពុំមានការយល់ព្រមពីចុងចម្លើយនោះទេ ការដកពាក្យបណ្តឹងពុំមានអានុភាពនោះទេ។ នេះគឺដោយសារតែចុងចម្លើយឆ្លើយតបទៅនឹងការទាមទាររបស់ដើមចោទ មានន័យថាចុងចម្លើយក៏មានផលប្រយោជន៍ក្នុងការទទួលសាលក្រមឈ្នះក្តីចំពោះបណ្តឹងនោះដែរ ដូច្នេះហើយ ការទទួលស្គាល់នូវការបំបាត់នូវផលប្រយោជន៍របស់ចុងចម្លើយ តាមឆន្ទៈរបស់ដើមចោទតែប៉ុណ្ណោះ វានឹងមានភាពផ្ទុយនឹងសមភាព និងយុត្តិធម៌សម្រាប់ចុងចម្លើយ។ ការដកពាក្យបណ្តឹង គឺជាសកម្មភាពបណ្តឹង

⁶⁴ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៩៤ កថាខណ្ឌទី១។
⁶⁵ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៩៤ កថាខណ្ឌទី២។
⁶⁶ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២១៧ កថាខណ្ឌទី១។
⁶⁷ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២១៧ កថាខណ្ឌទី២។

របស់ដើមចោទ ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្នុងនីតិវិធីនៃបណ្តឹង។ ហេតុនេះហើយត្រូវបែងចែកឱ្យដាច់ពីការព្រមព្រៀងដកពាក្យបណ្តឹងដែលភាគីទាំងសងខាងធ្វើឡើងក្រៅពីនីតិវិធីបណ្តឹង។ ការដកពាក្យបណ្តឹងតាមផ្លូវបណ្តឹងនាំឱ្យ ការចាត់ការបណ្តឹងនឹងត្រូវរលាយ ផ្ទុយទៅវិញ ការព្រមព្រៀមដកពាក្យបណ្តឹងក្រៅនីតិវិធីបណ្តឹង វាគ្រាន់តែជាកិច្ចសន្យាមួយតាមផ្លូវនីតិវិធីឯកជនប៉ុណ្ណោះ ហេតុនេះហើយ ពុំអាចបង្កើតនូវអានុភាពតាមផ្លូវច្បាប់ ដូចជាការរំលាយការចាត់ការបណ្តឹងជាអាទិ៍។ បន្ថែមពីនេះទៀតការដកពាក្យបណ្តឹង ជាគោលការណ៍ ត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។⁶⁸ ក៏ប៉ុន្តែនៅកាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល អាចដកពាក្យបណ្តឹងផ្ទាល់មាត់ក៏បានដែរ។⁶⁹ ពេលដែលមានការដកពាក្យបណ្តឹងដោយផ្ទាល់មាត់ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវចុះអំពីការដកពាក្យបណ្តឹងនៅក្នុងកំណត់ហេតុនៃ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុ ដើម្បីកុំឱ្យមានការវិវាទនាពេលក្រោយ។ កាលបរិច្ឆេទនៃការផ្សះផ្សា គឺជាផ្នែកមួយនៃ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល។ ហេតុនេះហើយ ក្នុងករណីដែលមានការដកពាក្យបណ្តឹងដោយផ្ទាល់មាត់ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការផ្សះផ្សា ចាំបាច់ត្រូវចុះនូវចំណុចនៅក្នុងកំណត់ហេតុ(កំណត់ហេតុសះជា)។

ក្នុងករណីដែលចាំបាច់មានការយល់ព្រមពីចុងចម្លើយដើម្បីដកពាក្យបណ្តឹង ហើយទោះជាចុងចម្លើយមិនយល់ព្រមដាក់ស្តែងក៏ដោយក៏ត្រូវចាត់ទុកដូចជាមានការយល់ព្រមដែរ ដូចក្នុងករណីខាងក្រោម៖

- ករណីដែលដើមចោទដាក់លិខិតដកពាក្យបណ្តឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅតុលាការ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវធ្វើការបញ្ជូននូវលិខិតនេះទៅឱ្យចុងចម្លើយ។⁷⁰ ប្រសិនបើចុងចម្លើយមិនបានតវ៉ាក្នុងអំឡុងពេលពីរសប្តាហ៍ គិតចាប់ពីថ្ងៃដែលបានទទួលនូវការបញ្ជូនលិខិតនោះទេ ត្រូវចាត់ទុកថាបានយល់ព្រមចំពោះការដកពាក្យបណ្តឹងនេះហើយ។⁷¹
- ក្នុងករណីដែលដើមចោទបានដកពាក្យបណ្តឹងដោយផ្ទាល់មាត់នៅកាលបរិច្ឆេទនៃ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ឬ កាលបរិច្ឆេទនៃការផ្សះផ្សា តែចុងចម្លើយអវត្តមាននៅកាលបរិច្ឆេទនោះ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវធ្វើការបញ្ជូនឯកសារចម្លងនៃកំណត់ហេតុដែលបានចុះសេចក្តីថ្លែងការណ៍ អំពីការដកពាក្យបណ្តឹងនោះទៅឱ្យចុងចម្លើយ។ ក្នុងករណីដែលចុងចម្លើយមិនបានតវ៉ាក្នុងអំឡុងពេល ពីរសប្តាហ៍ ពីថ្ងៃដែលបានទទួលការបញ្ជូននោះ ក៏ត្រូវចាត់ទុកថាចុងចម្លើយបានយល់ព្រមនឹងការដកពាក្យបណ្តឹងនោះដែរ។⁷²

⁶⁸ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២១៧ កថាខណ្ឌទី៣ វាក្យខណ្ឌទី១។
⁶⁹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២១៧ កថាខណ្ឌទី៣ វាក្យខណ្ឌទី២។
⁷⁰ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២១៧ កថាខណ្ឌទី៤ វាក្យខណ្ឌទី១។
⁷¹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២១៧ កថាខណ្ឌទី៥ វាក្យខណ្ឌទី១។
⁷² ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២១៧ កថាខណ្ឌទី៣ វាក្យខណ្ឌទី២។

- ក្នុងករណីដែលដើមចោទបានដកពាក្យបណ្តឹងដោយផ្ទាល់មាត់នៅកាលបរិច្ឆេទត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ហើយចុងចម្លើយមាននៅកាលបរិច្ឆេទនោះ ប្រសិនបើចុងចម្លើយមិនបានតវ៉ាក្នុងអំឡុងពេល ពីរសប្តាហ៍ គិតពីកាលបរិច្ឆេទនោះ ត្រូវចាត់ទុកថាចុងចម្លើយបានយល់ព្រមនឹងការដកពាក្យបណ្តឹងនោះ។

ប្រសិនបើដើមចោទបានដកពាក្យបណ្តឹងមុនពេលចប់កាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលលើកដំបូង ភាគីអាចទាមទារឱ្យតុលាការសងមកវិញនូវចំនួនពាក់កណ្តាលនៃពន្ធដាក់ពាក្យបណ្តឹងដែលខ្លួនបានបង់។⁷³

២.២ កំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

នៅរាល់កាលបរិច្ឆេទនីមួយៗនៃ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល តុលាការត្រូវបង្គាប់ឱ្យក្រឡាបញ្ជីធ្វើកំណត់ហេតុ ហៅថាកំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល។⁷⁴ នៅក្នុងការធ្វើកំណត់ហេតុ ស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលមានចំណុចសំខាន់ៗមួយចំនួនដូចជា៖ ១.ចំណុចជាប្រមន្តនៃកំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ២.ចំណុចសារធាតុនៃកំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល និង ៣.ការប្តឹងតវ៉ាចំពោះសេចក្តីកត់ត្រានៃកំណត់ហេតុ។

២.២.១ ចំណុចខ្សោយមន្ត្រីនៃកំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

នៅក្នុងកំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ត្រូវកត់ត្រានូវចំណុចសំខាន់ៗដូចខាងក្រោម៖

- ក. សញ្ញាណនៃរឿងក្តី
- ខ. ឈ្មោះចៅក្រម និង ក្រឡាបញ្ជី
- គ. ឈ្មោះភាគី អ្នកតំណាង អ្នកជំនួយការ និងអ្នកបកប្រែដែលបានបង្ហាញខ្លួន
- ឃ. ពេលវេលា និង ទីកន្លែង

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ និង ក្រឡាបញ្ជី ត្រូវចុះហត្ថលេខាលើកំណត់ហេតុនោះ។⁷⁵

⁷³ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៦១ កថាខណ្ឌទី៨ ចំណុចខ១។
⁷⁴ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០៩។
⁷⁵ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១១០។

២.២.២ ចំណុចសារធាតុនៃកំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល
នៅក្នុងកំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ក្រឡាបញ្ជីត្រូវកត់ត្រាសេចក្តីសង្ខេបអំពី សកម្មភាពដែលបានធ្វើឡើងនៅកាលបរិច្ឆេទនីមួយៗ ហើយជាពិសេស ត្រូវកត់ត្រាឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវចំណុច ដូចខាងក្រោម⁷⁶ ៖

- ក. ខ្លឹមសារនៃសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារឱ្យតុលាការចេញ និងចម្លើយឆ្លើយតបរបស់ចុងចម្លើយ ចំពោះការទាមទារនោះ។
- ខ. ខ្លឹមសារនៃអង្គហេតុដែលបានអះអាង និងការស្នើសុំឱ្យពិនិត្យភស្តុតាង។
- គ. ការទទួលស្គាល់ ឬ មិនទទួលស្គាល់របស់ភាគី ចំពោះអង្គហេតុដែលបានអះអាងដោយភាគីម្ខាង ទៀត និង ការទទួលស្គាល់របស់ភាគី ឬ មិនទទួលស្គាល់ចំពោះភាពត្រឹមត្រូវនៃឯកសារ។
- ឃ. ការដកពាក្យបណ្តឹង ការផ្សះផ្សា ការលះបង់ការទាមទារ និង ការទទួលស្គាល់ការទាមទារ។
- ង. ចំណុចដែលតុលាការបានបង្គាប់ឱ្យកត់ត្រា និង ចំណុចដែលតុលាការអនុញ្ញាតឱ្យកត់ត្រា តាមការ ទាមទាររបស់ភាគី។
- ច. ការសម្រេចសេចក្តីដែលបានធ្វើឡើងនៅកាលបរិច្ឆេទនោះ ដោយមិនធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។

២.២.៣ ការប្តឹងតវ៉ាចំពោះសេចក្តីកត់ត្រានៃកំណត់ហេតុ

ក្នុងករណីដែលភាគី ឬអ្នកដទៃទៀតដែលពាក់ព័ន្ធ ប្តឹងតវ៉ាចំពោះសេចក្តីកត់ត្រានៅក្នុងកំណត់ហេតុស្តី ពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលនោះ ត្រូវកត់សេចក្តីប្តឹងតវ៉ានេះ នៅក្នុងកំណត់ហេតុនោះ។ ភាពត្រឹមត្រូវ ក្នុងការអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិទាក់ទងនឹងរបៀបធ្វើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល អាចបញ្ជាក់បាន ដោយ កំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលតែប៉ុណ្ណោះ លើកលែងតែក្នុងករណីដែលកំណត់ហេតុ នោះ បានបាត់ ឬ បានវិនាស។⁷⁷

២.៣ សមត្ថកិច្ចដឹកនាំនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

ក្នុងករណីការជម្រះក្តីដោយចៅក្រមតែម្នាក់ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលត្រូវស្ថិតក្រោម ការដឹកនាំរបស់ចៅក្រមនោះផ្ទាល់។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើ ការជម្រះក្តីដោយក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះវិញនោះ នីតិវិធី ត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ត្រូវស្ថិតក្រោមការដឹកនាំរបស់ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ ដោយអនុវត្ត

⁷⁶ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១១១។
⁷⁷ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១១៣។

សិទ្ធិដឹកនាំនីតិវិធីក្នុងនាមជាក្រុមប្រឹក្សា។ ម៉្យាងទៀត ដើម្បីរក្សារសណ្តាប់ធ្នាប់នៅក្នុងដំណើរការដឹកនាំនីតិវិធី ចៅក្រម ឬប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ អាចអនុញ្ញាតឱ្យជនណាម្នាក់មានសិទ្ធិនិយាយ និងហាមមិនឱ្យជនណាម្នាក់និយាយបាន។⁷⁸ នៅដំណាក់កាលជំនុំជម្រះក្តីលើកទី១ (សាលាដំបូង) រឿងក្តីត្រូវទទួលបន្ទុកជំនុំជម្រះដោយចៅក្រមមួយរូប។⁷⁹ ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលការជំនុំជម្រះមានការដោះស្រាយដោយក្រុមប្រឹក្សាការជំនុំជម្រះនៃចៅក្រមមានចំនួនច្រើន ប្រសិនបើរឿងក្តីនោះ ជារឿងក្តីដែលមានកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងមិនតិចជាង ៥លានរៀល។⁸⁰

នៅក្នុងក្រុមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី មិនបានកំណត់ទីតាំងច្បាស់លាស់សម្រាប់ការធ្វើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលនោះទេ។ ម៉្យាងទៀតនីតិវិធីនេះ មិនចាំបាច់ធ្វើក្នុងសាលសវនាការទេ ហើយតុលាការមានឆន្ទានុ-សិទ្ធិក្នុងការអនុញ្ញាត ឬមិនអនុញ្ញាតឱ្យជនណាម្នាក់ចូលស្តាប់នៅពេលធ្វើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលនោះបាន។ សព្វថ្ងៃនេះនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលប្រព្រឹត្តទៅនៅក្នុងបន្ទប់ផ្ទាល់របស់ចៅក្រម ឬ ក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះតែម្តង។⁸¹

⁷⁸ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៨៩ កថាខណ្ឌទី២។
⁷⁹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២៣ កថាខណ្ឌទី១។
⁸⁰ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២៣ កថាខណ្ឌទី២។
⁸¹ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ២៧ កថាខណ្ឌទី២។

ជំពូកទី៣

ការបញ្ចប់នីតិវិធីរៀបសម្រាប់ការ
ទាញយកតុល្យ

ជំពូកទី៣

ការបញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

៣.១ សកម្មភាពដែលត្រូវបំពេញនៅពេលបញ្ចប់ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

នៅពេលនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ទាញហេតុផលត្រូវបានបញ្ចប់ តុលាការត្រូវបញ្ជាក់អំពីអង្គហេតុដែលត្រូវបំភ្លឺជាមួយភាគី(៣.១.១) បន្ទាប់មកត្រូវធ្វើការកំណត់កាលបរិច្ឆេទ នៃការទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់(៣.១.២)។

៣.១.១ ការបញ្ជាក់អំពីអង្គហេតុដែលត្រូវបំភ្លឺ

ពេលដែលបញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដោយបានបញ្ចប់នូវការរៀបចំចំណុចវិវាទ និង ភស្តុតាងរួចហើយ តុលាការត្រូវបញ្ជាក់ជាមួយភាគីទាំងសងខាង អំពីអង្គហេតុដែលត្រូវធ្វើការបញ្ជាក់ តាមរយៈ ការពិនិត្យភស្តុតាង នៅពេលធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដែលនឹងធ្វើបន្ទាប់ពីនោះ។⁸² បានន័យថា តុលាការ និង ភាគីសងខាង ត្រូវធ្វើការបញ្ជាក់ថាតើអង្គហេតុណាខ្លះដែលជាចំណុចវិវាទហើយ ដែលត្រូវក្លាយជា កម្មវត្ថុនៃការពិនិត្យភស្តុតាង ហើយតុលាការ និងភាគីសងខាង ត្រូវមានការទទួលស្គាល់រួមគ្នាចំពោះបញ្ហានេះ ដើម្បីអាចធ្វើការពិនិត្យភស្តុតាងដោយសមូហវិធី នៅពេលទាញហេតុផលដោយ ផ្ទាល់មាត់បាន។⁸³

៣.១.២ ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទលើកទីមួយនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់

នៅពេលដែលបញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល តុលាការត្រូវកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការទាញ ហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ហើយត្រូវកោះហៅភាគីទាំងសងខាង ឱ្យមកចូលរួម នៅកាលបរិច្ឆេទដែលបានកំណត់ នោះ។⁸⁴ ជាគោលការណ៍ នីតិវិធីទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ នឹងប្រព្រឹត្តទ្បើង បន្ទាប់ពីនីតិវិធីដ៏សំខាន់ គឺ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញផលត្រូវបានបញ្ចប់សព្វគ្រប់ដោយតុលាការ។

៣.២ លទ្ធភាពនៃការបញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

បន្ទាប់ពីបានបញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលហើយ ភាគីមិនអាចដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬ ការពារខ្លួនថ្មីទៀត នៅដំណាក់កាលនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដែលត្រូវធ្វើឡើងនៅពេលបន្ទាប់មក បានទេ។ ប្រសិនបើអនុញ្ញាតឱ្យភាគីអាចដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួននៅក្រោយការបញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀម សម្រាប់ការទាញហេតុផលបាន នោះការដែលត្រូវកំណត់ចំណុចវិវាទឱ្យរួចរាល់តាមរយៈការរៀបចំនូវការអះអាង របស់ភាគី និងការបង្រួមភស្តុតាងដែលត្រូវពិនិត្យ នឹងពុំមានន័យខ្លឹមសារអ្វីឡើយ ហើយតុលាការនឹងធ្វើការលើក ចោលនូវមធ្យោបាយតទល់ ឬមធ្យោបាយការពារខ្លួននោះ ក៏ប៉ុន្តែមានករណីខ្លះត្រូវបានលើកលែងផងដែរ ។

⁸² ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០៧។
⁸³ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១២៧។
⁸⁴ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១១៣។

៣.២.១ ការលើកចោលមធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួនខ្លី

មធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួន ត្រូវបានដាក់ឱ្យតុលាការនៅពេលណាមួយដែលសមរម្យ ទៅតាមដំណើរការនៃបណ្តឹង។⁸⁵ នោះមានន័យថាតុលាការអាចលើកចោលមធ្យោបាយតទល់ ឬ ការពារខ្លួនរបស់ភាគីដែលបានដាក់យឺតយ៉ាវ មិនត្រូវនិងពេលសមរម្យ ។

ក. ចំពោះមធ្យោបាយតទល់ ឬ ការពារខ្លួនដែលបានដាក់ទៅតុលាការយឺតយ៉ាវមិនត្រូវនឹងពេលសមរម្យដោយចេតនា ឬ ដោយកំហុសដ៏ធ្ងន់ធ្ងររបស់ភាគី តុលាការអាចចេញដីកាសម្រេចលើកចោលមធ្យោបាយតទល់ ឬ ការពារខ្លួនបានតាមពាក្យសុំ ឬ ដោយឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ប្រសិនបើតុលាការយល់ឃើញថា ការដាក់មធ្យោបាយនោះ ធ្វើឱ្យមានការយឺតយ៉ាវក្នុងការបញ្ចប់នីតិវិធីនៃបណ្តឹង ។

ខ. បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះត្រូវយកមកអនុវត្តដែរ ចំពោះមធ្យោបាយតទល់ ឬ ការពារខ្លួនដែលមានអត្ថន័យមិនច្បាស់លាស់ ក្នុងករណីដែលភាគីមិនបានធ្វើការ បំភ្លឺចាំបាច់ ឬ មិនបង្ហាញខ្លួនតាមកាលបរិច្ឆេទដែលបានកោះហៅឱ្យមកបំភ្លឺទេ ។⁸⁶

៣.២.២ ករណីលើកលែងចំពោះការដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួនខ្លី

តុលាការអាចទទួលការករណីលើកទទួលករណីលើកលែងបានចំពោះករណីដែលមធ្យោបាយនោះ ទាក់ទងនិងចំណុចដូចជា ៖

ក. ទាក់ទងនិងចំណុចដែលតុលាការត្រូវធ្វើការស្រាវជ្រាវដោយឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ។

ឧទាហរណ៍៖ ការបញ្ជាក់អំពី អត្ថិភាព ឬនត្ថិភាពនៃសមត្ថកិច្ចតុលាការ និងអត្ថិភាព ឬនត្ថិភាពនៃមូលហេតុដក ហូតសមត្ថកិច្ចជំនុំជម្រះក្តី ជាអាទិ៍។⁸⁷

ខ.មធ្យោបាយ ដែលមិនធ្វើឱ្យមានការយឺតយ៉ាវដល់នីតិវិធីបណ្តឹង។

ឧទាហរណ៍៖ ភាគីស្នើសុំឱ្យតុលាការពិនិត្យភស្តុតាង ដែលអាចពិនិត្យភ្លាមៗបានដូចជា ឯកសារដែលភាគីមាននៅពេលនីតិវិធី ឬសាក្សីដែលភាគីនាំមកជាមួយក្នុងកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់តែម្តង ។

គ. ករណីដែលភាគីបានធ្វើសេចក្តីបញ្ជាក់ដំបូងថា ខ្លួនមិនអាចដាក់មធ្យោបាយនោះនៅមុនពេល បញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលបាន ដោយគ្មានកំហុស ។

⁸⁵ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៩៣។

⁸⁶ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ៩៤។

⁸⁷ ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១៦។

ឧទាហរណ៍៖ ភាគីស្នើសុំឱ្យ តុលាការពិនិត្យភស្តុតាងដែលទើបនឹងរកឃើញ និងបានអះអាងអង្គហេតុ ដែលកើតឡើង នៅក្រោយពេលបញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល។^{៨៨}

តុលាការនឹងធ្វើការសម្រេចទទួលយកនូវមធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួនតាមរយៈដីកាសម្រេច។ ក្នុង ករណី ភាគីបានដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួន នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ តុលាការនឹងធ្វើដីកាសម្រេចជាលាលក្ខណ៍អក្សរ ហើយជូនដំណឹងអំពីដីកាសម្រេចនេះទៅកាន់ភាគី។ នៅក្នុង ការ ជូនដំណឹងអំពីដីកាសម្រេច តុលាការនឹងបង្ហាញឱ្យក្រឡាបញ្ជី ចាត់ចែងធ្វើដីកាបញ្ជូននេះ ដើម្បីបានរបាយ ការណ៍ ស្តីពីការបញ្ជូន ដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើភាគីបានដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួន នៅកាល បរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់តុលាការនឹងចេញដីកាសម្រេចដោយផ្ទាល់មាត់ ហើយ ជូនដំណឹង ទៅកាន់ភាគី នូវកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់នោះតែម្តង។

ឧទាហរណ៍៖ អត្ថិភាព ឬ នត្ថិភាព នៃសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការ ឬ អត្ថិភាព រ នត្ថិភាពនៃមូលហេតុ នៃ ការដកហូតសមត្ថកិច្ចជំនុំជម្រះជាអាទិ៍។

^{៨៨} ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី, លេខ នស/រកម/០៧០៦/០២១, ០៦ កក្កដា ២០០៦, មាត្រា ១០៨។

સેવક સેવકીયા

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

បន្ទាប់ពីបានសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីប្រធានបទ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល រួចមកយើងយល់ ឃើញថា នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះគឺមានសារៈសំខាន់ណាស់នៅក្នុងនីតិវិធីជំនុំជម្រះលើកទី១ ដើម្បីបង្ក្រាបអង្គ- ហេតុ កំណត់ចំណុចវិវាទ រៀបចំសេចក្តីអះអាងរបស់គូភាគី និងរៀបចំភស្តុតាង សម្រាប់ឱ្យតុលាការងាយស្រួល ក្នុងការដោះស្រាយ និងរហ័សក្នុងការបញ្ចប់វិវាទ។ នៅក្នុងនីតិវិធីនេះដែរ ភាគីក៏អាចដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬ មធ្យោបាយការពារខ្លួន ទៅតុលាការបានដែរនៅក្នុងពេលវេលាមួយដែលសមរម្យ ។

នៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល តុលាការត្រូវរៀបចំសេចក្តីអះអាងរបស់ភាគី បំភ្លឺនូវ ចំណុចវិវាទនៃរឿងក្តី ដែលភាគីមិនយល់ស្របគ្នានិងរៀបចំភស្តុតាងដែលទាក់ទងនឹងចំណុចវិវាទនៃរឿងក្តីនោះ ដើម្បីធ្វើការវិនិច្ឆ័យរឿងក្តីនៅក្នុងនីតិវិធីទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់បានល្អិតល្អន់។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ចំពោះការ ដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួនដោយភាគីត្រូវដាក់ឱ្យតុលាការអោយទាន់ពេលវេលាទៅតាមដំណើរនៃនីតិវិធី ដោយគោរពគោលការណ៍ស្មោះត្រង់និងសុច្ឆរិត។ ដោយហេតុថាបញ្ហានៃការមិនគោរពគោលការណ៍ស្មោះត្រង់ នេះតែងតែ កើតមានជាញឹកញាប់ ដែលភាគីណាមួយមិនគោរពគោលការណ៍ស្មោះត្រង់ ឬសុច្ឆរិតតែងតែឆ្លៀតឱកាសធ្វើ សកម្មភាពផ្សេងនៅពេល ដែលតុលាការព្រមទទួលយកនូវសកម្មភាពទាំងនោះ ហើយបានបង្កឱ្យមានភាពខូច ខាតប្រយោជន៍ធ្ងន់ធ្ងរទៅលើភាគីម្ខាងទៀត។ សកម្មភាពទាំងនោះបាន បង្កឱ្យភាគីម្ខាងទៀតមិនអាចមានឱកាស សម្រាប់ការពារខ្លួន ឬការតទល់ ហើយទោះបីយ៉ាងនេះក្តី ក៏សិទ្ធិនៃការដាក់មធ្យោបាយការពារ ឬតទល់ត្រូវបាន ទទួលស្គាល់ចំពោះភាគីដែលសុច្ឆរិត បើទោះបីជានីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលត្រូវបានបញ្ចប់ហើយក៏ ដោយ។ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់នៅក្នុងនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ពីព្រោះ ដើម្បីឈានដល់ការទាញ ហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅមានភាពរលូន និងល្អប្រសើរនោះត្រូវធ្វើយ៉ាង ណាឱ្យនីតិវិធី ត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលមានភាពច្បាស់លាស់ និងគោរពតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ដែលមានចែង នៅ ក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ។

នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ក៏ជាមូលដ្ឋានដែលនាំឱ្យតុលាការចេញសាលក្រម ឱ្យឆ្លើយតប ជាមួយនឹងការអះអាងរបស់ភាគីផងដែរ។ ប្រសិនបើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដំណើរការដោយមិន មានភាពច្បាស់លាស់ទេ តុលាការក៏មិនអាចបន្តនីតិវិធីនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដោយធ្វើការពិនិត្យ ភស្តុតាងជាសមូហវិធី ហើយត្រូវបង្វិលនីតិវិធីត្រឡប់ទៅនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលឡើងវិញ ដើម្បី ផ្តល់យុត្តិធម៌ជូនភាគី ហើយក៏ជាមូលហេតុដែលនាំឱ្យនីតិវិធីយឺតយ៉ាវផងដែរ។ ដូច្នេះហើយដើម្បីចៀសវាងការ អូសបន្លាយពេលវេលា និងការផ្តល់យុត្តិធម៌ជូនភាគីមានការយឺតយ៉ាវ គឺទាមទារឱ្យតុលាការត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ ខ្ពស់ក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដើម្បីស្វែងរកចំណុចស្នូលនៃវិវាទ។ ប្រសិនបើតុលាការបានធ្វើ នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលបានល្អ ពោលគឺតុលាការកំណត់បានចំណុចវិវាទនៃរឿងក្តីបាន ហើយ តុលាការបានរៀបចំភស្តុតាងដែលទាក់ទង នឹងចំណុចវិវាទនោះបាន នោះដំណើរការនៃការទាញហេតុផលដោយ

ផ្ទាល់មាត់ នឹងមានភាពឆាប់រហ័ស ដំណើរការមានភាពងាយស្រួល ការដោះស្រាយរឿងក្តីមានគោល អាចផ្តល់ យុត្តិធម៌ជូនភាគីបាន និងមិនកកស្ទះសំណុំរឿងនៅក្នុងតុលាការ។

សរុបសេចក្តីមក នីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដែលយើងខ្ញុំបានលើកមកបកស្រាយ នេះពិត ជាមានសារៈសំខាន់ណាស់ ។ យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាការបកស្រាយនេះ នឹងបានជួយជាជំនួយស្មារតីនៅពេលបានជួប បញ្ហានៅក្នុងនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល និងអាចជាពន្លឺបំភ្លឺដល់អ្នកសិក្សាគ្រប់រូបដើម្បីបំពេញនៅ ចំណុចខ្វះខាតនៅក្នុងនីតិវិធីនេះជាក់ជាពុំខាន ។

အညွှန်းစာအုပ်

អនុសាសន៍

តាមរយៈការសិក្សាស្រាវជ្រាវកន្លងមក បានឱ្យយើងសង្កេតឃើញថា បច្ចុប្បន្ននេះនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា យើង ការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅមិនទាន់បានយល់ដឹងផ្នែកច្បាប់ ក៏ដូចជានីតិវិធីច្បាប់ឱ្យបានទូលំ ទូលាយនៅឡើយទេ។ ឯម្លោះនៅក្នុងរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណីកើតមានច្រើនជាបន្តបន្ទាប់ ទាំងរឿងអង្គសេចក្តី រឿងក្តី រក្សាការពារ ក៏ដូចជារឿងក្តីអនុវត្តដោយបង្ខំជាអាទិ៍។ ថ្វីត្បិតតែច្បាប់បានបង្កើតឡើងក៏ពិតមែន តែប្រជាពលរដ្ឋ នៅមិនទាន់បានជ្រួតជ្រាបអំពីច្បាប់នោះ ច្បាប់ក៏នៅមិនទាន់អាចធានាបាននូវសន្តិសុខសង្គម ដែលជាហេតុធ្វើ ឱ្យកើតមានជម្លោះនៅក្នុងរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណី។

នៅក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីបានចែងច្បាស់អំពីដំណាក់កាល និងចំណុចត្រូវអនុវត្តគ្រប់ដំណាក់កាល នៃនីតិវិធី។ ថ្វីត្បិតតែនៅក្នុងទ្រឹស្តីនៃក្រមមិនមានជួបបញ្ហា ប៉ុន្តែការអនុវត្តជាក់ស្តែង តែងតែជួបនូវបញ្ហាមួយចំនួន ដែលក្នុងនាមយើងជាងនិស្សិត យល់ឃើញថាគួរមានការកែលម្អ ដើម្បីរក្សាជំនឿទុកចិត្តពីសាធារណៈជន ពិសេស មានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់នូវក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហារឿងក្តីដែលសាធារណៈជនបានកំពុងតែជួបប្រទះ និងដើម្បីជួយ សម្រួលដល់ការដោះស្រាយ និងជម្រះក្តីរបស់តុលាការឱ្យកាន់តែឆាប់រហ័ស និងដោយយុត្តិធម៌។ ប្រព័ន្ធតុលាការ ក៏ដូចជាភាគី គប្បីមានការចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាដែលមានកើតមានឡើងដូចជា៖

- តុលាការ និងភាគីគប្បីអនុវត្តនីតិវិធីតុលាការឱ្យបានត្រឹមត្រូវនៅក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធី តុលាការត្រូវ ដឹកនាំចាត់ចែងនីតិវិធីឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ដោយប្រើប្រាស់នូវ ចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍របស់ខ្លួន។
- តុលាការ គប្បីបញ្ចេញ អាកប្បកិរិយា និងពាក្យសម្តីឱ្យសមរម្យទៅកាន់គ្នាភាគី ទាំងភាគីដើមចោទ និង ភាគីចុងចម្លើយ ព្រមទាំងបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធផងដែរ ដោយហេតុថានៅក្នុងពេលធ្វើនីតិវិធី ប្រសិនបើ តុលាការ បង្ហាញនូវអាកប្បកិរិយាមិនសមរម្យទៅកាន់ភាគីណាមួយ ភាគីនោះនឹងយល់ថា តុលាការមានការលម្អៀងទៅ កាន់ភាគីម្ខាងទៀត ពិសេសភាគីដែលយល់ថា ខ្លួននឹងចាញ់ក្តី ហើយមានចេតនាទុច្ចរិតអូសបន្លាយពេលវេលា និងយកបញ្ហានេះមកធ្វើជាកម្មវត្ថុប្តឹងមកតុលាការ បើទោះបីជាតុលាការបានអនុវត្តនីតិវិធីត្រឹមត្រូវក៏ដោយ។
- តុលាការ និងភាគី គប្បីសហការគ្នា និងមានចំណាត់ការទៅលើរឿងក្តីឱ្យបានឆាប់រហ័ស និងដោយ យុត្តិធម៌ ដើម្បីកុំឱ្យមានការកកស្ទះសំណុំរឿង និងអាចឱ្យតុលាការមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់រឿងក្តីផ្សេង ទៀត។
- ការជម្រះក្តីត្រូវធានាឱ្យបានច្បាស់ថា ធ្វើឡើងដោយគោរពតាមគោលការណ៍ចំពោះមុខ ដើម្បីធានាឱ្យ បាននូវ តម្លាភាព និងទំនុកចិត្តពីសាធារណជន។

ឯកសារយោង

ឯកសារយោង

១. រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រកាសឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការដោយព្រះរាជក្រម ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៣។
២. ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៦។
៣. សេចក្តីកំណត់ចំពោះមាត្រានីមួយៗនៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ដែលរៀបចំដោយក្រុមការងារជប៉ុនដែល ទទួលបន្ទុកធ្វើសេចក្តីព្រាងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី និងគណៈកម្មការទទួលបន្ទុកការពារសេចក្តីព្រាងក្រម នីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ ឆ្នាំ២០០៧។
៤. សេចក្តីពន្យល់អំពីក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ភាគទី១ ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹង ដែលរៀបចំដោយក្រុមការងារជប៉ុន ដែលទទួលបន្ទុកធ្វើសេចក្តីព្រាងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី និងក្រសួងយុត្តិធម៌ ឆ្នាំ២០០៨។
៥. ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤។
៦. អនុក្រឹត្យស្តីពី ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់លេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋបាលសាលាដំបូងឆ្នាំ ២០១៦។
៧. សៀវភៅមេរៀនស្តីពី នីតិវិធីជម្រះក្តីលើកទី១ របស់លោកមេធាវី អ៊ីវ ប៉ូលី ចុះថ្ងៃទី០៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០២១។
៨. សៀវភៅស្តីអំពី នីតិវិធីជម្រះក្តីលើកទី១ រៀបរៀងដោយសាស្ត្រាចារ្យ ហ៊ី សោភា។
៩. សៀវភៅស្តីអំពី នីតិវិធីជម្រះក្តីលើកទី១ របស់លោកមេធាវី ប៉ាយ ហ៊ុយ ឆ្នាំ២០១៩។
១០. វចនានុក្រមសម្តេចសង្ឃរាជ ជួន ណាត។
១១. គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធច្បាប់ និងតុលាការ ក្រសួងយុត្តិធម៌ រាជបណ្ឌិតសភាវិទ្យាជីវៈតុលាការ គណមេធាវី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ឆ្នាំ២០១៥, *មេរៀន ក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ភាគ១*, ភ្នំពេញ។
១២. គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធច្បាប់ និងតុលាការ ក្រសួងយុត្តិធម៌ រាជបណ្ឌិតសភាវិទ្យាជីវៈតុលាការ គណមេធាវីនៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ឆ្នាំ២០១៥, *មេរៀនក្រម រដ្ឋប្បវេណី និងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ភាគ២*, ភ្នំពេញ។

ଅଧ୍ୟାୟ

បញ្ជីឧបសម្ព័ន្ធ

- ឧបសម្ព័ន្ធទី១៖ លិខិតប្រគល់សិទ្ធិជូនមេធាវីកំណាងដោយអាណត្តិ
- ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ លិខិតអញ្ជើញមេធាវី និងដីកាកោះហៅភាគីរបស់តុលាការ
- ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ របាយការណ៍អំពីការបញ្ជូនរបស់តុលាការ
- ឧបសម្ព័ន្ធទី៤៖ ពាក្យសុំលើកពេលនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល
- ឧបសម្ព័ន្ធទី៥៖ ពាក្យសុំបញ្ចូលភស្តុតាង និងសាក្សី
- ឧបសម្ព័ន្ធទី៦៖ កំណត់ហេតុសវនាការ
- ឧបសម្ព័ន្ធទី៧៖ កំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល

ឧបសម្ព័ន្ធ១

លិខិតប្រគល់សិទ្ធិជូនមេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

លិខិតប្រគល់សិទ្ធិជូនមេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិ

យើងខ្ញុំឈ្មោះ: ភេទប្រុស ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត:.....កាន់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរលេខ:.....
និងឈ្មោះ:ភេទស្រី ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត: ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នស្ថិតនៅ.....។ ខេត្តពោធិ៍សាត់។

សូមប្រគល់សិទ្ធិជូន

លោកមេធាវី អត្តលេខ ១៨៣៨ និងមេធាវី អត្តលេខ ជាសមាជិក
គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងជាមេធាវីនៅ មានអាសយដ្ឋាននៅ
..... ដើម្បីធ្វើជាមេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិឱ្យយើងខ្ញុំពាក់ព័ន្ធនឹង
.....

នៅក្នុងការប្រគល់សិទ្ធិតំណាងដោយអាណត្តិនេះ លោកមេធាវីមានសិទ្ធិដូចខាងក្រោម៖

- មានសិទ្ធិអំណាចពេញលេញក្នុងការធ្វើសកម្មភាពតំណាងដោយអាណត្តិឱ្យយើងខ្ញុំ ក្នុងដំណើរការបណ្តឹង
ឬការសម្របសម្រួលចរចាដោះស្រាយជាមួយនឹងភាគីពាក់ព័ន្ធ ។
- មានសិទ្ធិក្នុងការដាក់លិខិតបំភ្លឺ ឬបកស្រាយ លិខិតអន្តរាគមន៍ និងលិខិតនានាផ្សេងទៀត ឬធ្វើការសម្រប
សម្រួលក្នុងនាមយើងខ្ញុំ ជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ និងអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ។
- ការដាក់ពាក្យបណ្តឹង ការធ្វើបណ្តឹងតប ការដកបណ្តឹង ការកែប្រែបណ្តឹង ការបន្ថែមកម្មវត្ថុបណ្តឹង ការផ្សះផ្សារ
ការសម្របសម្រួល ឬការទទួលស្គាល់ការទាមទារ ឬការដកខ្លួនចេញពីបណ្តឹង ដែលខ្លួនចូលអន្តរាគមន៍ ឬ ទទួល
បណ្តឹង។
- ដាក់ពាក្យសុំរក្សាការពារ កែប្រែពាក្យសុំរក្សាការពារ ការបន្ថែមកម្មវត្ថុក្នុងពាក្យសុំរក្សាការពារ ការដាក់
ពាក្យសុំអនុវត្តដីការក្សាការពារ។
- មានសិទ្ធិជ្រើសតាំងអនុតំណាង ដើម្បីជួយ និងសហការក្នុងការងារទាំងឡាយដែលការពារ និងផ្តល់
ប្រយោជន៍ដល់រូបខ្ញុំ។

រាល់សោហ៊ុយចំណាយលើការបង់ពន្ធផ្សេងៗ និងការចំណាយលើសេវានានាពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿងខាងលើ
ជាបន្តបន្ទាប់ខ្ញុំក្នុងករណីមិនបានគោរពតាមកាតព្វកិច្ច យើងខ្ញុំសុខចិត្តទទួលខុសត្រូវរាល់ការបាត់បង់ផល
ប្រយោជន៍ដោយខ្លួនឯង។

លិខិតនេះ មានសុពលភាពអនុវត្តចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទផ្តិតមេដៃនេះតទៅ រហូតដល់មានការសម្រេចថ្មី ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី..... ខែ..... ឆ្នាំ២០២៣

បានឃើញ និងយល់ព្រម
ធ្វើជាមេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិឱ្យឈ្មោះ: និងឈ្មោះ:
ថ្ងៃ..... ខែ..... ឆ្នាំ..... ចត្វាស័ក ពុទ្ធស័ករាជ២៥៦៦
ត្រូវនឹងថ្ងៃទី..... ខែ..... ឆ្នាំ២០២៣

**ស្នាមមេដៃស្តាំអ្នកប្រគល់
សិទ្ធិ**

ហត្ថលេខា និងត្រា

ឧបសម្ព័ន្ធទី ២

លិខិតអញ្ជើញមេធាវី

និង

ដីកាកោះហៅតាវី

សភាជាតិជម្រើសរដ្ឋមន្ត្រី

សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី

លេខ : ១

ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៧

**ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ**

លិខិតអញ្ជើញ

យើង

ចៅក្រមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

អញ្ជើញលោក ។

ជាមេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិឲ្យឈ្មោះ ។

មានការិយាល័យស្ថិតនៅផ្ទះលេខ ២៧ ផ្លូវលេខ ១០០៧ សង្កាត់ភ្នំពេញថ្មី ខណ្ឌសែនសុខ
រាជធានីភ្នំពេញ។

ឲ្យចូលទៅកាន់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ **មន្ទប់ "ក"** (ជាន់ទី៤) ។

នៅថ្ងៃទី ២៦ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៧ វេលាម៉ោង ៨:៣០ នាទី ព្រឹក។

ដើម្បី: ចូលរួមនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ។

ពីដំណើររឿង: ប្តឹងសុំទាមទារប្រាក់។

សាមីខ្លួនត្រូវអញ្ជើញតាមដីកាកោះនេះឲ្យបានទាន់ពេលវេលា និងយកលិខិតផ្សេងៗ

ដែលទាក់ទងរឿងខាងលើមកជាមួយផង ប្រសិនបើមាន ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ១៧ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៧

ចៅក្រមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ
Mant
17/07/17

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី

លេខ :

ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៧

យើង

ចៅក្រមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

អញ្ជើញឈ្មោះ ៖ កេឡប្រុស ជាកាតីដើមចោទ។

មានទីលំនៅសព្វថ្ងៃភូមិប្រការ សង្កាត់ព្រៃស ខណ្ឌដង្កោ រាជធានីភ្នំពេញ ។

ឲ្យចូលទៅកាន់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ **បន្ទប់ "៧"** (ជាន់ទី៤) ។

នៅថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧ វេលាម៉ោង ៨:៣០ នាទី ព្រឹក។

ដើម្បី: ចូលរួមនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញយោគផល ។

ពីសំណើរឿង: ប្តឹងសុំទាមទារប្រាក់។

សាមីខ្លួនត្រូវអញ្ជើញតាមដីកាកោះនេះឲ្យបានទាន់ពេលវេលា និងយកលិខិតផ្សេងៗ

ដែលទាក់ទងរឿងខាងលើមកជាមួយផង ប្រសិនបើមាន ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧

ប្រធានសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ
[Signature]
13/07/17

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៣

របាយការណ៍អំពីការបញ្ជូន

សាលាដំបូងខេត្តកណ្តាល

របាយការណ៍ពីការបញ្ជូន

ប្រអប់ខាងក្រោមត្រូវបំពេញដោយក្រុមបញ្ជី

កាលបរិច្ឆេទធ្វើចេញ: ថ្ងៃទី ខែ មករា ឆ្នាំ ២០២១
 សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី លេខ: ១៦៣ ថ្ងៃទី ២៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២០
 ឈ្មោះឯកសារដែលត្រូវបញ្ជូន: សេចក្តីប្រកាសស្តីពី ការបញ្ជូន

ឈ្មោះអ្នកទទួលបន្ទុកកិច្ចការបញ្ជូន: លោកស្រី សិត សុនី
 អាសយដ្ឋានអ្នកទទួលបន្ទុកកិច្ចការបញ្ជូន: សាលាដំបូងខេត្តកណ្តាល
 ឈ្មោះជនដែលត្រូវទទួលការបញ្ជូន: លោក មេឃុយាង ស្រុក ពួក ខេត្ត សៀមរាប (ដើម្បីបិទផ្សាយ)

ហត្ថលេខា ឬស្នាមមេដៃអ្នកទទួលឯកសារជាក់ស្តែង:

ប្រអប់ខាងក្រោមនេះត្រូវបំពេញដោយអ្នកប្រតិបត្តិការបញ្ជូន (កត្តាប្រៃសណីយ៍ អាជ្ញាសាលា ឬក្រុមបញ្ជី)

ទីកន្លែងដែលបានធ្វើការបញ្ជូន:

កាលបរិច្ឆេទនៃការបញ្ជូន: ថ្ងៃទី..... ខែ..... ឆ្នាំ..... វេលាម៉ោង ព្រឹក-រសៀល

វិធីជាក់ស្តែងក្នុងការបញ្ជូន

☐ ១	បានប្រគល់ជូនជនដែលត្រូវទទួលការបញ្ជូនដោយផ្ទាល់ដៃ ☐ ខ្ញុំបានទទួលជូនជនដែលត្រូវទទួលការបញ្ជូន នូវខ្លឹមសារសង្ខេបនៃឯកសារដែលបានបញ្ជូន ពីព្រោះជននោះមិនចេះអានអក្សរ ។
☐ ២	បានប្រគល់ឯកសារទៅអ្នកដែលមានការយល់ដឹងសមរម្យចំពោះការទទួលឯកសារនេះ ពីព្រោះខ្ញុំ មិនបានជួបអ្នកដែល ត្រូវទទួលការបញ្ជូនដោយផ្ទាល់នៅទីកន្លែងដែលត្រូវបញ្ជូននោះទេ ។ ☐ អ្នកបម្រើ ☐ អ្នកផ្សេងដែលធ្វើការនៅទីនោះ ☐ អ្នកនៅជាមួយ ឈ្មោះ:
☐ ៣	ឯកសារត្រូវបានទុកនៅទីកន្លែងត្រូវធ្វើការបញ្ជូន ដោយហេតុថាបុគ្គលខាងក្រោមនេះមិនព្រម ទទួលការបញ្ជូនដោយគ្មានហេតុផល ។ ☐ ជនដែលត្រូវទទួលការបញ្ជូន ☐ អ្នកបម្រើ ☐ អ្នកនៅជាមួយ ☐ អ្នកផ្សេងដែលធ្វើការនៅទីនោះ ឈ្មោះ:

ខ្ញុំបានបញ្ជូនឯកសារតាមនីតិវិធីដូចខាងលើ

ខ្ញុំមិនអាចធ្វើការបញ្ជូនឯកសារខាងលើនេះបានសម្រេចទេ ពីព្រោះនៅទីកន្លែងដែលត្រូវបញ្ជូន ខ្ញុំមិនបានជួបជន ដែលទទួលការបញ្ជូន ឬជនដែលមានការយល់ដឹងសមរម្យចំពោះការទទួលឯកសារនេះ ។

កាលបរិច្ឆេទធ្វើរបាយការណ៍: ថ្ងៃទី..... ខែ..... ឆ្នាំ.....

ឈ្មោះ និងហត្ថលេខារបស់អ្នកធ្វើរបាយការណ៍:.....

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៤

ពាក្យសុំលើកពេល និងវិធីរៀបចំបញ្ជីបេក្ខជនផ្ទាល់មាត់

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ពាក្យសុំលើកពេលនីតិវិធីត្រៀមទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់

ខ្ញុំមេធាវី អត្តលេខ..... សមាជិកគណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងជាមេធាវីនៅ
..... មានអាសយដ្ឋានស្ថិតនៅ..... ជាមេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិឱ្យឈ្មោះ : ក្នុង
សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ : ចុះថ្ងៃទី.....ខែ..... ឆ្នាំ..... របស់សាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។

សូមគោរពជូន

ឯកឧត្តម ប្រធានសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

កម្មវត្ថុ: ស្នើសុំលើកពេលចូលរួមនីតិវិធីត្រៀមទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់ នៅក្នុងសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ :
..... ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣ ដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣ វេលា
ម៉ោង៖០៩ ព្រឹក នៅសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។

- យោង:**
- សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ : ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣ របស់សាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។
 - លិខិតអញ្ជើញមេធាវី ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣ របស់សាលាដំបូងខេត្តមណ្ឌលគិរី។
 - លិខិតប្រគល់សិទ្ធិជូនមេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣ ។

តបតាមកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើ ខ្ញុំបាទសូមជម្រាបជូន **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាជ្រាបថា នៅកាល
បរិច្ឆេទ ថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣ វេលាម៉ោង០៩ព្រឹក ខ្ញុំបាទជាប់រវល់ចូលរួមនីតិវិធីទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់
ក្នុងសំណុំរឿងរក្សាការពារលេខ : ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២២ នៅសាលាដំបូងខេត្តមណ្ឌលគិរី ហើយមិន
អាចសុំលើកពេលបាន ដែលជាហេតុមិនអាចតំណាងកូនក្តីចូលរួមនីតិវិធីត្រៀមទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់ នៅក្នុង
សំណុំរឿងខាងលើបានទេ។ ដូចនេះ ខ្ញុំបាទស្នើសុំលើកពេលចូលរួមនីតិវិធីត្រៀមទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់
ដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅនៅថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣ វេលាម៉ោង៖០៩ព្រឹក ទៅកាលបរិច្ឆេទនាពេលក្រោយទៀត។
សេចក្តីដូចបានជម្រាបជូនខាងលើ សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាពិនិត្យ និងអនុញ្ញាតដោយសេចក្តី
អនុគ្រោះ។

សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** ទទួលនូវការគោរពពីខ្ញុំ។

ថ្ងៃច័ន្ទ ២ កើត ខែបឋមសាធា ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស២៥៦៧
ត្រូវនឹងថ្ងៃទី១៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣
ហត្ថលេខា និងត្រា

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៥

ពាក្យសុំបញ្ចូលភស្តុតាង និងសាក្សី

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ពាក្យសុំបញ្ចូលភស្តុតាង

ខ្ញុំឈ្មោះ: កាន់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរលេខ មានទីលំនៅបច្ចុប្បន្ននៅ ជា ដើមចោទ នៅក្នុងសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ: ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣ របស់សាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។

សូមគោរពជូន

ឯកឧត្តម ប្រធានសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

កម្មវត្ថុ: សុំដាក់បញ្ចូលភស្តុតាង និងសាក្សីបន្ថែម នៅក្នុងសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣ របស់សាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។

យោង: - សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ: ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣ របស់សាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។

តបតាមកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើ យើងខ្ញុំ សូមដាក់ជូន **ឯកឧត្តម ប្រធាន** មេត្តាពិនិត្យលើភស្តុតាង និងសាក្សីបន្ថែម នៅក្នុងសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីខាងលើ ដែលមានដូចខាងក្រោម៖

ក. ភស្តុតាងជារូបថត៖

១. **រូបថត ចំនួន ១១ សន្លឹក (រូបថតផ្លូវ និងរូបថតដើមតាងនៃ និងជន្លង់ម្រេច ដែលត្រូវបានរងផលប៉ះពាល់ពីការឈូសឆាយកសាងផ្លូវ)៖** រូបថតនេះ បានថតនៅក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០ អំឡុងពេលដែលអាជ្ញាធរឈូសឆាយកសាងផ្លូវនៅចំពីលើទីតាំងដីរបស់យើងខ្ញុំ ដែលជាការពុះជ្រៀកដីចេញជាពីរប្លង់។ រូបថតនេះ ចង់បញ្ជាក់ជូនតុលាការថា យើងខ្ញុំ ជាសហដើមចោទ បានដាំដំណាំពេញដីទាំងពីរប្លង់ ដែលរួមទាំងដាំនៅលើដីផ្លូវ មុនពេលអាជ្ញាធរឈូសឆាយកសាងផ្លូវពុះជ្រៀកពីលើទីតាំងដី និងបែងចែកប្លង់ដីជាពីរ។ ភស្តុតាងនេះ ចង់បញ្ជាក់ជូនតុលាការផងដែរថា នៅពេលទិញដីពីសហចុងចម្លើយ គឺយើងខ្ញុំមិនបានដឹងថា ដីនោះមានពីរប្លង់ ហើយត្រូវអាជ្ញាធរកសាងផ្លូវពុះជ្រៀកពីលើទីតាំងដីនោះទេ ហើយយើងខ្ញុំបានដាំដំណាំភ្លាមៗពេញដីទាំងអស់ ក្រោយទូទាត់ប្រាក់បង់ផ្តាច់ថ្លៃលក់ទិញឱ្យទៅសហចុងចម្លើយ ហើយសហចុងចម្លើយមិនបានធ្វើសកម្មភាពរាំង ឬហាមឃាត់យើងខ្ញុំមិនឱ្យដាំតាងនៃនៅលើប្លង់ដីលេខ នោះទេ។ ភស្តុតាងនេះ ក៏បញ្ជាក់ជូនតុលាការផងដែរអំពីដំណាំដែលខូចខាតដោយសារការធ្វើផ្លូវ ដោយរួមមាន ដើមតាងនៃអាយុជិត ០៥ឆ្នាំ ប្រមាណជា ១២០ ដើម ត្រូវបានឈូសចោល (ក្នុងនោះមានប្រមាណជា ៣០ ដើម នៅលើប្លង់ក្បាលដីលេខ 1410) និងដំណាំម្រេច អាយុប្រមាណ ០៣ឆ្នាំ ឈូសឆាយខូចអស់ ៤៦០ ជន្លង់/

ដើម ហើយក៏មានដើមខ្នុរ និងដើមត្នោតមួយចំនួនទៀតផងដែរ។ ប្រសិនបើយើងខ្ញុំ បានដឹងជាមុន ថា ដីមានពីរប្លង់ ហើយអាជ្ញាធរនឹងធ្វើផ្លូវពុះជ្រៀកលើដីរបស់យើងខ្ញុំបែបនេះ យើងខ្ញុំក៏នឹងមិនដាំ ដំណាំចំទីតាំងនៃគម្រោងធ្វើផ្លូវរបស់អាជ្ញាធរដែរ ព្រោះបានធ្វើឱ្យយើងខ្ញុំរងផលប៉ះពាល់ និងខូច ខាតផលដំណាំ គិតជាប្រាក់អស់ប្រហាក់ប្រហែល ៣០ លានរៀល។

២. **រូបថតដើមតាងែននៅពេលបច្ចុប្បន្ន ចំនួន០៥ សន្លឹក**៖ រូបថតនេះ ចង់បញ្ជាក់ជូនតុលាការអំពី ដំណាំតាងែន ដែលបានដាំដុះនៅលើដីទាំងពីរប្លង់ គិតចាប់តាំងពីបានទិញភ្លាមៗ ហើយយើងខ្ញុំ ចូលកាន់កាប់ ប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ ដំណាំ **“តាងែន”** ត្រូវបានដាំនៅ លើដីមួយផ្នែកធំ និងដីមួយផ្នែកតូចជាប់មាត់អូរ ដាំស្រូវ និងដាំដំឡូង។ រូបថតនេះ ចង់បង្ហាញជូន តុលាការ ឱ្យបានដឹងថា រហូតមកដល់ពេលនេះ ដំណាំ**“តាងែន”** មានអាយុកាលជិត ០៨ ឆ្នាំ និង បានប្រមូលផលរៀងរាល់ឆ្នាំ (ប្រហែលជា ០៥ រដូវកាលហើយ)។ ភស្តុតាងនេះ ក៏ចង់បញ្ជាក់ជូន តុលាការផងដែរ អំពីការកាន់កាប់ដោយសុចរិត និងការអាស្រ័យផលលើផលដំណាំដែលបានដាំ នៅក្នុងទីតាំងប្លង់ដីលេខ15060404-1410 ទាំងមូល ដោយគ្មានឧបសគ្គ គ្មានការរារាំង ឬការ ហាមឃាត់ណាមួយកើតឡើងក្នុងរយៈពេលជិត ០៨ ឆ្នាំមកនេះ ពីសំណាក់សហចុងចម្លើយ។

ខ. ភស្តុតាងជាសាក្សី ដែលសុំឱ្យតុលាការកោះហៅ៖

៣. ឈ្មោះ: ជាអាជ្ញាធរថ្នាក់ភូមិប្រម៉ោយ មានទីលំនៅរស់នៅ.....៖ បុគ្គលរូបនេះ ជាសាក្សី សំខាន់ ដែលអាចបញ្ជាក់ជូនតុលាការបានអំពីចេតនាសុចរិតរបស់ សហចុងចម្លើយ ដែលបានមាន បំណងសហការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើប្លង់ដីទាំងពីរប្លង់ មកឱ្យយើងខ្ញុំ ដោយពេលនោះ ឈ្មោះ: បាន យកលិខិតរបស់លោកមេធាវី ដែលជាលិខិត “ជូនដំណឹងស្តីអំពីការធ្វើនីតិវិធីចុះបញ្ជីផ្ទេរកម្មសិ ទ្ធិដី” ឱ្យទៅសហចុងចម្លើយ ហើយសហចុងចម្លើយម្នាក់ឈ្មោះ: បានអានលិខិតជូន ដំណឹងដោយយកចិត្តទុកដាក់ និងបានប្រគល់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណទាំងពីរនាក់ ឱ្យមក ឈ្មោះ: ដើម្បីយកទៅឱ្យអាជ្ញាធរសុរិយោដី បំពេញព័ត៌មានក្នុងទម្រង់ផ្ទេរកម្មសិទ្ធិប្លង់ដី ទាំងពីរប្លង់ឱ្យមកសហដើមចោទ។

អាស្រ័យដូចបានជម្រាបជូនខាងលើនេះ សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាពិនិត្យ និង សម្រេចតាមនីតិវិធីច្បាប់ជាធរមាន។

សូម **ឯកឧត្តម ប្រធាន** មេត្តាទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ពីយើងខ្ញុំ ។
ថ្ងៃទី២៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៣
ស្នាមមេដៃខាងស្តាំ

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៦

កំណត់ហេតុស្រុក

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

២០២០ ៖ ០៧០៧

សាលាដំបូងខេត្តកោះកុង

សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី លេខ ៣៥
ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២២

កំណត់ហេតុស្តីពីការសះស្បើយ

ធ្វើនៅទីសាលាដំបូងខេត្តកោះកុង ថ្ងៃទី១៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២២

យើង **ឡា ត្រីម** ចៅក្រមនៃសាលាដំបូងខេត្តកោះកុង អមដោយលោក **លក ឧត្តម** ជាត្រឡាបញ្ជីនៃសាលាដំបូងខេត្តកោះកុង។

ដើមចោទ ឈ្មោះ: [redacted] ភេទស្រី កើតថ្ងៃទី២០ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧៧ ជនជាតិខ្មែរ អាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្ន ភូមិចាំយាម ឃុំបាក់ខ្នង ស្រុកមណ្ឌលសីមា ខេត្តកោះកុង។

ចុងចម្លើយ ឈ្មោះ: [redacted] ភេទប្រុស កើតថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៦០ ជនជាតិខ្មែរ អាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្ន ភូមិចាំយាម ឃុំបាក់ខ្នង ស្រុកមណ្ឌលសីមា ខេត្តកោះកុង។

ក-ខ្លឹមសារនៃសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារឱ្យតុលាការចេញ

បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយធ្វើនីតិវិធីចុះបញ្ជីផ្ទេរកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុ មានក្បាលដីលេខ ១០ លេខ ១២ និង លេខ ២០ ស្ថិតនៅក្នុងភូមិចាំយាម ឃុំបាក់ខ្នង ស្រុកមណ្ឌលសីមា ខេត្តកោះកុង [redacted]

ឈ្មោះ: [redacted] ផ្អែកលើកិច្ចសន្យាទិញលក់ ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៨។

ខ-អង្គហេតុចាំបាច់ដើម្បីបញ្ជាក់ការទាមទារ

១-អង្គហេតុ

កាលពីថ្ងៃទី២៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៨ ដើមចោទឈ្មោះ: [redacted] ជាភាគីអ្នកទិញ បានចុះកិច្ចសន្យាទិញដីឡូតិ៍ ៣(បី)ឡូតិ៍ ស្ថិតនៅភូមិចាំយាម ឃុំបាក់ខ្នង ស្រុកមណ្ឌលសីមា ខេត្តកោះកុង ពីចុងចម្លើយឈ្មោះ: [redacted] ជាភាគីអ្នកលក់ ក្នុងតម្លៃសរុប ៧៦.០០០ (ប្រាំពីរម៉ឺនប្រាំមួយពាន់) ដុល្លារអាមេរិក ហើយដើមចោទ បានធ្វើការកក់ប្រាក់ចំនួន ៥.០០០ (ប្រាំពាន់) ដុល្លារអាមេរិក ឱ្យទៅចុងចម្លើយ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៨ ដើម្បីឱ្យចុងចម្លើយធ្វើនីតិវិធីរត់ការផ្ទេរប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីឈ្មោះចុងចម្លើយទៅឱ្យដើមចោទ ដោយរាល់ការចំណាយលើការផ្ទេរប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិនេះជាភាគព្រឹត្តិប័ណ្ណលក់។ លុះពេលដើមចោទ បានកក់ប្រាក់ចំនួន ៥.០០០ (ប្រាំពាន់) ដុល្លារអាមេរិក ឱ្យទៅចុងចម្លើយ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៨ រួចហើយ បែរជាចុងចម្លើយមិនព្រមផ្ទេរប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីឈ្មោះចុងចម្លើយមកឱ្យដើមចោទឡើយ។

[redacted signature area]

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៧

កំណត់ហេតុស្តីពី នីតិវិធីរៀបចំសម្រាប់ការទាញហេតុផល

សាលាដំបូងខេត្តកណ្តាល

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

កំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីរៀបរយសម្រាប់ការទាញហេតុផល

រឿងក្តី ៖ ប្តឹងសុំវាយកិច្ចសន្យាទិញ-លក់ដីនិងផ្ទះ ។

សំណុំរឿងលេខ៖ ១០០៤ ចុះថ្ងៃទី ០៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៧ ។

ទីកន្លែង ៖ សាលាដំបូងខេត្តកណ្តាល ថ្ងៃទី ២២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០២០

វេលាម៉ោង ប្រាំបួន សាមសិបនាទី ៩,០០ព្រឹក បានធ្វើនីតិវិធីរៀបរយសម្រាប់ការទាញហេតុផលដូចតទៅ៖

ចៅក្រម៖ លោក ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តកណ្តាល

ក្រឡាបញ្ជី ៖ លោកស្រី ក្រឡាបញ្ជីសាលាដំបូងខេត្តកណ្តាល

ភាគីដែលបង្ហាញខ្លួនជាអាទិ៍ ៖

-ដើមចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ៦៦ឆ្នាំ និងប្រពន្ធឈ្មោះ អាយុ

៦៦ឆ្នាំ សញ្ជាតិខ្មែរ មានទីលំនៅបច្ចុប្បន្នភូមិតាក្តុលត្បូង សង្កាត់តាក្តុល ក្រុងតាខ្មៅ ខេត្តកណ្តាល ។

មានតំណាងដោយអាណត្តិ៖ គ្មាន

-ចុងចម្លើយឈ្មោះ តេង សុត្តា ភេទប្រុស អាយុ៣៥ឆ្នាំ សញ្ជាតិខ្មែរ មានទីលំនៅ

បច្ចុប្បន្នភូមិផ្ទះលេខ១៦ ផ្លូវលេខ ២ ភូមិតាខ្មៅ១ សង្កាត់ តាខ្មៅ ក្រុងតាខ្មៅ ខេត្តកណ្តាល ។

-មានតំណាងដោយអាណត្តិ៖ លោក ជាមេធាវី អត្តលេខ៖ ១៥៨៣

-មានតំណាងដោយអាណត្តិ៖ លោក ជាមេធាវី អត្តលេខ៖ ៥៦០

-មានតំណាងដោយអាណត្តិ៖លោក ជាមេធាវី អត្តលេខ៖ ២១៨៦A(កម្មសិក្សា)

-ដើមចោទឈ្មោះ បានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ថា ៖ ខ្ញុំបាទសូមរក្សាខ្លឹមសារដូច

មានក្នុងពាក្យបណ្តឹងចុះថ្ងៃទី១៣ ខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ២០២០ទុកជាបានការដៃដល់ ។ ខ្ញុំបាទសូមបញ្ជាក់បន្ថែម

ថា នៅថ្ងៃដែលខ្ញុំបាទបានចុះកិច្ចសន្យាទិញ-លក់ដីនិងផ្ទះរហូតមកដល់អំឡុងដើមខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០១៩

ខ្ញុំបាទបានទទួលប្រាក់កក់សរុបចំនួន៤លើកដែលមានទឹកប្រាក់ចំនួនសរុប ៧៥០០០\$ (ប្រាំពីរម៉ឺនប្រាំ

ពាន់ដុល្លារអាមេរិក)

-ក្នុងការប្រគល់ប្រាក់ខាងលើ ពេលខ្លះខ្ញុំបាទបានទទួលប្រាក់តាមរយៈផ្ទាល់ដៃមិនបានសរ

សេដោលាយលក្ខណ៍អក្សរទេ និងពេលខ្លះខ្ញុំបាទទទួលដោយមានឯកសារទទួលនិងប្រគល់ត្រឹមត្រូវ ។

-មូលហេតុបានជាខ្ញុំបាទបានទទួលប្រាក់ខាងលើ ពីចុងចម្លើយមិនតាមកាលបរិច្ឆេទកំណត់

ដូចក្នុងកិច្ចសន្យាទិញ-លក់ដីនិងផ្ទះ ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ ត្រង់ចំណុចប្រការ ៤ ដែលភាគីចុង

Handwritten signatures and stamps at the bottom left of the page.

Handwritten signatures and stamps at the bottom right of the page.

ចម្លើយត្រូវបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ដីនិងផ្ទះ ដែលនៅសល់ចំនួនបង្កប់ គឺដោយសារតែភាគីចុងចម្លើយបានអះអាងថាគាត់ពុំមានលទ្ធភាពនិងហើយគាត់សំណូមពរអោយខ្ញុំបាទ ផ្នែកម្មសិទ្ធិអោយទៅភាគីចុងចម្លើយ ដើម្បីគាត់យកទៅដាក់បញ្ចាំនៅធនាគារ ដើម្បីយកប្រាក់មកបង់បង្កប់អោយថ្លៃទិញដីនិងផ្ទះ ដោយមានធ្វើកិច្ចសន្យាខ្ចីប័ត្រកម្មសិទ្ធិ (ដី-ផ្ទះ) ចុះថ្ងៃទី ១៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ ។

-នៅថ្ងៃទី១៣ ខែ មិថុនាឆ្នាំ ២០១៩ ជាថ្ងៃចុះកិច្ចសន្យាខ្ចីប័ត្រកម្មសិទ្ធិ (ដី-ផ្ទះ)ដែលចុងចម្លើយបានប្រគល់មូលប្បទានបត្រដែលមានលេខ៣៣៥៧១២មានទឹកប្រាក់ចំនួន៥០០០០៛(ប្រាំម៉ឺនដុល្លារអាមេរិក) សំរាប់ខ្ញុំបាទបើកប្រាក់នៅថ្ងៃទី ១៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ នៅធនាគារវឌ្ឍនៈអាស៊ី ចំកាត់។លុះដល់ពេលកំណត់ខ្ញុំបាទទៅបើកប្រាក់ខាងធនាគារបានបញ្ជាក់ប្រាប់ខ្ញុំថា ពុំមានសាច់ប្រាក់ទេ បន្ទាប់មកទៀតខ្ញុំបាទបានព្យាយាមទាក់ទងទៅគាត់តែទាក់ទងមិនបានរហូតមកដល់ពេលនេះ ។

-សេចក្តីថ្លែងការណ៍លោក **ខៀវ ចាន់** និងលោក **វ៉ែន សន់** ជាមេធាវី តំណាងដោយអាណត្តិឲ្យចុងចម្លើយថាភាគីខាងយើងខ្ញុំសុំបានចោលទាំងស្រុងរបស់ដើមចោទដូចមាននៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងដោយមូលហេតុថា:

-កូនក្តីយើងខ្ញុំពុំមានចេតនាក្នុងការគេចវេសក្នុងការទទួលខុសត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចក្នុងកិច្ចសន្យានោះទេ ដាក់ស្តែងរហូតមកដល់ពេលនេះកូនក្តីយើងខ្ញុំបានបង់ជូនទៅភាគីដើមបណ្តឹងចំនួនទៅ៤ ដង ដែលមានទឹកប្រាក់ស្មើនឹង៧៥០០០៛ (ប្រាំពីរម៉ឺនប្រាំ ពាន់ដុល្លារអាមេរិក) រួចហើយ ការខកខានមិនបានបង់ប្រាក់តាមកាលបរិច្ឆេទតាមកិច្ចសន្យាកន្លងមកដោយសារបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចធ្លាក់ចុះជំងឺរាតត្បាត កូវីដ១៩ ដោយដាក់លក់ផ្ទះមួយកន្លែងអាជីវកម្មផ្សេងៗមិនដំណើរការ។ ចំពោះការទំនាក់ទំនងមិនបាន គឺមិនត្រឹមត្រូវទេ ដោយហេតុថា កូនក្តីយើងខ្ញុំមានលំនៅដ្ឋាននៅជិតផ្ទះដើមបណ្តឹងអ្នកកូមិជាមួយគ្នា លើសពីនេះ ដើមបណ្តឹងបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងពីរឿងព្រហ្មទណ្ឌមកសាលាដំបូងខេត្តកណ្តាលទាក់ទងទៅនឹងសែកអត់លុយកាលពីខែកញ្ញាឆ្នាំ២០២០កន្លងទៅ ។

សំណូមពរ៖

១-អនុញ្ញាតិឲ្យបញ្ចប់កិច្ចសន្យាទិញ-លក់ដីនិងផ្ទះ ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ លុះត្រាតែភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបង្វិលប្រាក់កក់សរុបចំនួន៧៥០០០៛(ប្រាំពីរម៉ឺនប្រាំពាន់ដុល្លារអាមេរិក) មកឲ្យកូនក្តីយើងខ្ញុំវិញ ។

២-សុំអនុញ្ញាតិឲ្យភាគីដើមបណ្តឹងទុកពេលវេលាឲ្យកូនក្តីយើងខ្ញុំស្វែងរកលទ្ធភាពសងដោយការលក់ផ្ទះមួយកន្លែងនៅភូមិតាក្កុល សង្កាត់តាក្កុល ក្រុងតាខ្មៅ ខេត្តកណ្តាល ។

ដើមបណ្តឹងបានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍តបវិញថា៖ខ្ញុំពុំយល់ព្រមតាមការអះអាងរបស់លោកមេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិចុងចម្លើយដែលបានលើឡើងថា កូនក្តីរបស់គាត់មិនបានអនុវត្តកាតព្វកិច្ចតាមកិច្ចសន្យា គឺដោយសារជំងឺរាតត្បាត ពុំមែនជាការពិតទេ ពីព្រោះការអនុវត្តតាមកាតព្វកិច្ចនេះ គឺធ្វើមុនពេលបញ្ជាជំងឺកូវីដ១៩រាតត្បាតទៀត ។

ចំណុចវិញ១៖ សែកអត់លុយ និងមិនគោរពតាមកិច្ចសន្យាទិញ-លក់ដីនិងផ្ទះ ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩។

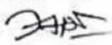
ចំណុចគ្មានវិញ១៖ទទួលស្គាល់ប្រាក់កក់ថ្លៃទិញ-លក់ដីនិងផ្ទះ សរុបចំនួន៧៥០០០៛(ប្រាំពីរម៉ឺនប្រាំពាន់ដុល្លារអាមេរិក) ។

(Handwritten signatures and initials)

តុលាការកំណត់ពេលឲ្យគូភាគីដាក់ភស្តុតាងរយៈពេល៤សប្តាហ៍ និងកំណត់កាលបរិច្ឆេទ
នៅពេលក្រោយដើម្បីបន្តនីវេទនាសម្រាប់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ។

បញ្ឈប់កំណត់ហេតុនៅវេលាម៉ោងដប់មួយកន្លះព្រឹក ថ្ងៃខែឆ្នាំដូចខាងលើ សរសេរ
ចប់ យើងបានអានសេចក្តីទាំងស្រុងនៃកំណត់ហេតុស្តីពីនីតិវិធីគ្រឿងសម្រាប់ការទាញហេតុ
ផល នេះ ឲ្យសាមីខ្លួនស្តាប់ ហើយឆ្លើយជាត្រឹមត្រូវ និងសុខចិត្តផ្តិតម្រាមដៃជាមួយយើង។

ហេតុបញ្ជី

ទៅក្រម

ដើមចោទ

មេធាវីដើមចោទ

ចុងចម្លើយ

មេធាវីចុងចម្លើយ

